Biblioteca Centrală Regională Hunedoara

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 24 | Vineri 21 iunie 1957 | 4 PAGINI, 25 BANI

Juridic și social

Fiecare lucrare științifică care generalizează experiența construcției socialiste de stat, care face o analiză a practicii legislative, judiciare, a arbitrajului etc., contribuie la îmbunătățirea activității aparatului de stat, ajută la o mai bună folosire a normelor juridice, iar popularizarea pe scară largă a acestor norme permite, la rîndul ei, cetățenilor să interpreteze mai bine legile, să le folosească în scopul îmbunătățirii muncii lor, a disciplinei în muncă și a calității producției, în scopul apărării maximale a drepturilor și a intereselor lor legitime. Iată de ce statele socialiste, atît de grija permanentă pentru consolidarea legalității în țările lor, se îngrijesc de dezvoltarea științei statului și dreptului, folosesc rezultatele diferitelor lucrări teoretice ale savanților juriști în scopul îmbunătățirii activității aparatului de stat, al perfecționării legislației.

Se înțelege că toate acestea fac să crească mult responsabilitatea și rolul savanților juriști în construcția socialistă. În străduința de a-și sluji cît mai bine poporul, lucrătorii științifici în domeniul justiției din țările socialiste dezvoltă mereu contactele între ei spre a folosi experiența acumulată în fiecare țară, spre a se ajuta unii pe alții în rezolvarea nenumăratelor probleme juridice ce se ivesc în fiecare zi, atît în creația teoretică, cît și în practică. Delegația Academiei de Științe a U.R.S.S. (formată din acad. V. M. Koretki, prof. V. S. Tadevosean și prof. G. K. Moskalenko, șef de secție la Institutul de drept „A. I. Vișinski" din Moscova și prof. A. S. Șugaev, secretar științific la același institut) care a vizitat Republica Populară Romînă, urmărește întărirea pe toate căile a relațiilor și contactelor științifice între juriștii din cele două țări.

Chiar de la primele întîlniri s-a constatat cît de multe și actuale sînt problemele teoretice și practice ale construcției de stat care îi preocupă deopotrivă pe juriștii din U.R.S.S. și din R.P.R. Aproape toate problemele mai importante în jurul cărora se desfășoară dezbateri teoretice într-una din țări sînt, într-o anumită măsură, actuale și pentru juriștii din cealaltă țară. De aceea este foarte firesc că întîlnirea noastră a suscitat un interes reciproc. Dar nu numai pe juriști îi interesează disputele din domeniul științei dreptului, ci și pe simplii cetățeni ai U.R.S.S. și R.P.R., deoarece multe din aceste probleme vizează interese de viață ale oamenilor muncii, privesc îmbunătățirea legislației, a practicii juridice, de procuratură, arbitraj, avocatură etc. E suficient să amintim fie și numai faptul că discuțiile însuflețite purtate de juriștii sovietici în jurul problemei modificării legislației familiale, a utilității indicării în extrasele de naștere a numelui tatălui, în cazul cînd copilul e nelegitim, a simplificării procedurii de anulare a căsătoriei etc. stîrnesc mult interes și în Romînia.

Dat fiind că în momentul de față atît în Uniunea Sovietică cît și în R.P.R., se desfășoară o vastă activitate în vederea elaborării proiectelor unor importante acte legislative, juriștii sînt preocupați de analiza unor probleme de a căror rezolvare depinde în mare măsură felul cum se vor prezenta proiectele finale ale acestor legi.

Printre aceste probleme, un deosebit interes prezintă aceea a apărării mai depline a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor. În cadrul discuțiilor care se poartă în U.R.S.S. pe această temă, mulți sugerează, de pildă, că în viitoarea legislație penală să se renunțe la pedepsele prevăzute de legile penale într-o serie de infracțiuni considerate azi drept crimă, propunînd pentru acest fel de infractori o serie de măsuri disciplinare, administrative etc. — să nu fie chemați în judecată copiii sub 14—16 ani; să se renunțe la principiul analogiei care, deși este înscris în codul penal existent, în realitate nu se mai aplică de mult. În domeniul perfecționării procedurii judiciare penale, mulți juriști propun să se ia măsuri menite să asigure întărirea continuă a legalității socialiste: să se scoată din sistemul organelor de procuratură aparatul de anchetă care să fie contopit cu acea parte a organelor de miliție care se ocupă cu anchetarea infracțiunilor. În acest fel s-ar crea un organ unic de anchetă, un organ de stat mult mai independent decît pînă acum. S-a făcut, de asemenea, propunerea de a se admite participarea apărării la anchetarea preliminară a infracțiunilor grave, începînd cu stadiul întocmirii actului de acuzare. Oamenii de știință și practicienii care au propus trecerea aparatului de anchetă de la procuratură la alt organ, aduc în sprijinul tezei lor argumentul că anchetatorul trebuie să fie independent de procuror, pentru a putea fi imparțial, iar procurorul trebuie să supravegheze activitatea anchetatorului de la distanță, spre a putea fi un critic mai sever care să asigure o calitate mai înaltă a anchetării infracțiunii.

Desigur că în aceste propuneri există o anumită rațiune. Dar adversarii lor susțin, și nu fără temei, că trebuie să se păstreze o anumită măsură în lărgirea drepturilor acuzatului în ancheta preliminară, că admiterea avocatului în stadiul întocmirii actului de acuzare ar putea împiedica anchetatorul în dezvăluirea crimei; avocații, îndeosebi cei de rea credință, ar putea divulga secretul anchetei. Același lucru îl susțin și oamenii de știință care se pronunță împotriva scoaterii anchetatorilor din sistemul procuraturii, demonstrînd că lupta împotriva criminalității ar putea fi împiedicată prin admiterea acestei propuneri care privează procuratura de un ajutor atît de prețios cum este aparatul de anchetă.

În cercurile juriștilor are loc o discuție de mare amploare și în privința sistemului de drept sovietic. Pentru a codifica în mod just legislația, trebuie să se instituie un just sistem de drept. Aproape toți savanții sovietici consideră că sistemul de drept sovietic — adoptat în anul 1938, la propunerea lui A.I. Vișinski — necesită serioase modificări. Se propune introducerea în acest sistem a dreptului economic, înțelegînd prin aceasta un sistem de norme care să reglementeze organizarea și activitatea organizațiilor economice socialiste. Autorul rîndurilor de față a propus ca, pe lîngă dreptul economic, să se creeze în U.R.S.S. încă un gen de cod civil care să cuprindă toate drepturile cetățenilor U.R.S.S. Aceasta ar permite fiecărui cetățean să găsească, într-un singur cod legislativ, răspunsul la toate problemele privind drepturile și îndatoririle sale în familie cît și în societate și stat. Pe de altă parte, dreptul civil ar putea fi degrevat de o serie de probleme ce privesc reglementarea activității organelor economice.

Discuțiile pe aceste teme mai continuă, atît în instituțiile științifice cît și în presă, creînd astfel condiții favorabile pentru dezvoltarea științei dreptului și statului.

Realizînd un contact strîns cu juriștii din Republica Populară Romînă avem posibilitatea de a primi un ajutor în dezvoltarea științei, iar noi, la rîndul nostru să-i sprijinim în aprofundarea problemelor care îi preocupă. Colaborarea reciprocă ne este de asemenea necesară și pentru a analiza mai bine teoriile juridice antipopulare ale oamenilor de știință burghezi, spre a putea dezvălui în mod just și convingător carențele acestor teorii, bizuindu-ne pe fapte autentice. Cu cît vor fi mai trainice contactele noastre, clădite pe baz ideologică principială a apărării justiției, cu atît vom contribui mai mult la dezvoltarea științei dreptului și statului, vom fi mai bine înarmați în lupta pentru pace și socialism.

Docent **V. Tadevosean**
candidat în științe juridice

Intrecerea pentru pregătirea cadrelor științifice

Chemarea la întrecerea pașnică, pe care le-o adresează oamenii sovietici, găsește la majoritatea oamenilor de știință din Statele Unite un ecou favorabil. În fața uriașelor progrese făcute într-un termen scurt de primul stat socialist, ei caută să lichideze barierele artificiale care se opun la întărirea relațiilor dintre cele două țări, iar în presa de specialitate apar nenumărate articole care urmăresc, deși uneori cu multe confuzii, să arate cititorului american fie progresul realizat de Uniunea Sovietică, ritmul dezvoltării ei, fie necesitățile de colaborare științifică.

Revista **Research** din octombrie 1956, care apare la Londra, într-un articol intitulat „Educația tehnică", lămurește cititorii că proporția de dezvoltare a cadrelor de tehnicieni între S.U.A. și U.R.S.S. este de 8 la 1 în favoarea Uniunii Sovietice și de 16 la 1 în raport cu Anglia. Recunoscînd avantajele dezvoltării planificate a industriei pe care le oferă regimul socialist, autorul articolului menționează că „**coordonarea este posibilă și puternică. Aceasta este lecția reală pe care trebuie s-o învățăm de la Rusia**". Arătînd că progresele Uniunii Sovietice au provocat uimire în S.U.A., autorul precizează că „**aceasta a determinat Departamentul de Stat să avanseze o sumă de 2 milioane de dolari pentru a finanța studii menite să descopere cauzele pentru care americanii sînt atît de mult în urma rușilor**".

Justețea punctului de vedere sovietic potrivit căruia deosebirile ideologice nu trebuie să împiedice legăturile științifice, tehnice și culturale este recunoscută și într-un alt articol apărut de curînd în paginile aceleiași reviste londoneze. Autorul articolului crede că: „**Bariera artificială impusă de deosebirile ideologice dintre U.R.S.S. și țările vestice a contribuit să fie greu de înțeles pentru noi pașii uriași care au fost făcuți de Rusia în ultimii ani, deși calitatea activității științifice sovietice s-a afirmat cu ocazia conferinței energiei atomice care s-a ținut la Geneva; abia în ultimele luni amploarea realizărilor tehnice și științifice sovietice a devenit evidentă**". Tot mai mare este numărul specialiștilor occidentali care atrag atenția asupra superiorității evidente a Uniunii Sovietice în chestiunea pregătirii cadrelor științifice. Astfel, doctorul B. F. I. Schonland, conducătorul delegației lui „Atomic Energy Authority", care a vizitat Uniunea Sovietică a relevat marile posibilități care există în statul sovietic pentru formarea tehnicienilor și a oamenilor de știință. Cunoscutul om de știință englez citează în acest sens și un discurs ținut de Winston Churchill la Woodford Essex, în care acesta „**a atras atenția asupra faptului că Rusia își poate dezvolta mult mai rapid o economie științifică, pregătind un număr de oameni de știință superiori celui pregătit în țara noastră**". (în Anglia n.n.) După ce ani de zile au refuzat să creadă ceea ce era evident, diferiți cercetători studiază acum experiența sovietică, încercînd să explice cum anume U.R.S.S. a realizat acest ritm rapid de pregătire a cadrelor științifice. Astfel, Nicolas de Witt a publicat recent, pentru „National Science Fondation" o lucrare care tinde să dea un tablou complet al felului de formare a oamenilor de știință sovietici. Cartea încearcă să înfățișeze sistemul de educație sovietic, consacrînd capitole speciale programelor de cercetări științifice. Făcînd o scurtă incursiune istorică, de Witt constată că, în trecut „**poporul rus a fost lipsit de orice fel de posibilitate de educație**".

În prezent însă — arată mai departe autorul citat — „**extensiunea educației tehnice și științifice este privită în Rusia ca o problemă de mare importanță economică. Cei care studiază se bucură de un tratament preferențial în ceea ce privește salariul, serviciul militar, prestigiul social etc. De aceea nu este surprinzător faptul că în fiecare an crește numărul absolvenților facultăților științifice în Rusia, în timp ce cel din S.U.A. scade**". Arătînd, în continuare, că Anglia este într-o situație grea deoarece în această țară numărul cadrelor tehnice și științifice a încetat să crească, autorul este obligat să recunoască că și în ochii celor care cred în democrația de tip vechi, „**economia planificată a Uniunii Sovietice le apare superioară**".

Ion Crișan

Leningrad

Pămînt...

Lui Herr Theodor Oberländer, ministru „pentru problemele emigranților" în guvernul de la Bonn, nu-i mai ajunge pămîntul sub picioare. El vrea teritorii noi. În Africa, în Europa, în Asia, oriunde — pămînt, cît mai mult pămînt.

Vestea au transmis-o deunăzi agențiile de presă și ziarele din occident. „Il Paese", bunăoară, gazetă italiană care se referă la cercuri bine informate, scrie că guvernul vest-german ia măsuri pentru a crea colonii germane în cîteva țări africane și că însuși Herr Oberländer a propus guvernului marocan să încheie un acord pe baza căruia, în decurs de 5 ani, să emigreze în această țară 100.000 de germani.

Cu asta, însă, pofta de pămînt a acestui ministru vest-german nu poate fi potolită. La 14 iunie, luînd cuvîntul la Bremen, gălăgiosul ministru, mai cuprins ca oricînd de setea de cuceriri, a exclamat: „În Rusia ne așteaptă pămînt. Trebuie să înfigem rădăcini pe acest pămînt".

Ideea, va recunoaște oricine, nu e de fel nouă. Înaintea lui Oberländer, cu tot atîta poftă de cotropire ca și el, au mai fost scuturați și alții de visuri la fel de nebunești, de doruri la fel de sălbatece după pămînt străin. Ca ministru ce este, Oberländer poate să-și amintească, dacă nu de alții, cel puțin de cei mai celebru dintre înaintașii lui întru cotropire și delir expansionist. Sînt 16 ani de cînd paranoicul Adolf Hitler a pornit „campania din Răsărit", urlînd în fața comandanților armatelor și grupurilor de armate care fuseseră concentrate pentru dezlănțuirea agresiunii antisovietice: „Voi nimici Rusia.. Voi cu armatele voastre veți strivi colosul rus..."

Așa a început aventura hitleristă, terminată precum se știe. Unde a fost Oberländer în anii aceia? Poate că, prudent, s-a ținut pe lîngă casă, poate că niscaiva poziții prin dregătoria hitleristă să-i fi scutit de fronturile războiului, sau poate să fi călcat și el pămîntul sovietic și să fi scăpat cu viață... Cine știe?

Oricum ar fi însă, dacă delirul războinic care-l străbate i-a mai lăsat o urmă de rațiune, lui și tuturor focoșilor militariști de la Bonn, atunci e bine să deosebească eroismele de panoramă la care se dedau de pe tribune improvizate de istoria adevărată, care nu i-a iertat și nu-i va ierta niciodată.

Zelurile războinice trebuie potolite. Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

Mihai Adam

Întîlniri

Pe autorul piesei „Hotel Astoria", pe Aleksandr Stein, l-am cunoscut la Sinaia. A venit să-mi transmită salutările lui Gheorghi Gulia, prefațatorul ediției ruseștii al „Orașului de pe Mureș".

Ne-am împrietenit. Am stat o noapte întreagă în holul Peleșorului, am discutat despre temele actuale și necesare ale literaturii, despre răspunderea scriitorului în fața hîrtiei. Ne-am dat întîlnire la Moscova. Întîmplarea a făcut să ne mai întîlnim o dată în țară, într-un restaurant din Orașul Stalin. Muzicanții și-au dat seama că sînt cu un străin și au cîntat toată seara numai cîntece românești, vechi, de stepă.

— La Moscova, mi-a spus Aleksandr Petrovici, muzicanții noștri o să-ți cînte numai melodii românești.

★

N-am anunțat pe nimeni de sosirea mea. Moscova, imensă, cu bulevarde largi ca niște fluvii de asfalt, m-a primit ca pe un vechi prieten. Am recunoscut piețe, clădiri, monumente, străzi, stații de metro.

N-a trecut decît un sfert de oră de la prima convorbire telefonică și Aleksandr Petrovici a și sosit cu mașina în fața hotelului. A vrut să-mi arate Moscova de la un capăt la celălalt, pe nerăsuflate: de la Lujniki, la clădirea hotelului Leningrad, de la parcul Maxim Gorki, la Universitatea Lomonosov. Cînd i-am spus că am fost peste tot, a rămas puțin decepționat.

— De cînd ai sosit?

— De două zile.

— Și cînd ai avut timp să vezi totul?

— Eu încă n-am dormit, Aleksandr Petrovici. N-am fost la hotel decît cîteva ore. Restul timpului am circulat pe străzi, fără țintă. Am impresia că stînd la hotel mă fur pe mine însumi.

La Casa Scriitorilor m-a dus din cameră în cameră:

— Uitați-vă, ăsta e prietenul meu Francisc Munteanu.

Într-una din încăperi descopăr o față cunoscută. E a unui om mătăhălos, îmbrăcat într-un trening albastru, prea larg pentru el. Da, e Boris Polevoi. Cînd mă prezint, îmi strînge mîna:

— Și eu te cunosc. De ce ai nevoie?

— De nimic.

— Nu se poate! Bilete de teatru, un loc pentru tribuna oficială, sau ori ce... Nu se poate să nu ai nevoie de ceva...

— Nu, tovarășe Boris Polevoi, nu am nevoie de nimic. Am tot ce-mi trebuie.

— Atunci te invit la masă. Mîninci cu mine.

Am băut două sticle de vin rusesc, un vin asemănător cu Tîrnavele noastre, poate puțin mai dulceag, dar cu un buchet la fel de serios.

— Și mîine te invit.

— Mîine din păcate am să plec la Leningrad. Poate altădată.

La Leningrad m-au așteptat doi tovarăși. Mi-au ajutat să car geamantanele într-o mașină și m-au dus la cel mai bun hotel din oraș. Spre mirarea mea, deși nici aici nu am anunțat sosirea, aveam cameră rezervată. Cei doi tovarăși (mai tîrziu le-am aflat numele, erau de la Uniunea scriitorilor și de la redacția „Zvezdei") mi-au lăsat un bilețel cu două numere de telefon.

— Totuși, dacă aveți nevoie de ceva... deși am fost anunțați că dumneavoastră nu aveți nevoie de nimic.

După patru zile, la plecare, l-am sunat la telefon ca să-mi iau rămas bun de la el.

Francisc Munteanu

LUMINI PE NEVA

Mai întîi, o întîmplare aviatică.

Vara trecută, pe la sfîrșitul lui iunie, mă întorceam cu avionul de la Helsinki spre țară. Decolasem pe înserat iar la miezul nopții urma să aterizăm pe aeroportul Vnukovo din Moscova. „Înserat", „miezul nopții" — aceste cuvinte aveau numai un sens convențional, deoarece pluteam în imensitatea unei „nopți albe" cu un cer ceva mai palid decît al zilei și tivit la asfințit de albastru-violetul unor fîșii de nori incremeniți. Singura escală pe acest drum alb de noapte avea să fie aeroportul Leningradului.

Cînd am aterizat pe pista betonată, am auzit o veste care a stîrnit în rîndurile pasagerilor o neobișnuită însuflețire și bucurie. Stewardesa ne-a anunțat că deasupra zonei centrale a Rusiei s-a învălmășit o mare furtună și că, prin urmare, împrejurările ne obligă să rămînem la Leningrad pînă în zori. De obicei, o asemenea întrerupere de călătorie te contrariază și îți strică buna dispoziție: ai senzația unei zile sau nopți irosite în zadar. De data aceasta aveam, însă, senzația unei nopți cîștigate. Da, în loc s-o petrec într-un pat comod de hotel, odihnindu-mi trupul, o voi petrece hoinărind pe solemnele prospecte leningrădene învăluite în lumina magică a unui soare care nu se vede.

Leningradul îl cunoșteam. Îl mai văzusem de două ori. O dată în toamna lui 1951, a doua oară — în primăvara lui 1953. Îl cercetasem de-a lungul și de-a latul. Totuși, niciodată ca-n noaptea aceea nu i-am pătruns și nu i-am simțit inegalabila frumusețe. Vă închipuiți că într-o singură noapte — fie ea și albă —, chiar bătînd străzile fără pic de odihnă, cum dealtfel s-a și întîmplat, n-am putut revedea nici pe sfert din ceea ce aitădată străbătusem în decurs de zile și săptămîni.

Noaptea aceea a fost însă o rememorare. O retrăire. O sinteză și o chintesență. De aceea, dacă încerc astăzi să reînviu în amintire priveliști și chipuri leningrădene, nu pot s-o fac decît prin intermediul acelei nopți cîștigate prin fericita intervenție a furtunii. Noaptea aceea s-a așezat ca o neobișnuită lentilă între mine și imaginea orașului de pe Neva. O lentilă care amplifică, subliniază, străluminează.

...Parcă aș păși din nou acum, în clipa cînd condeiul îmi aleargă pe filă, pragul colibei de lemn unde am intrat întîia oară acum șase ani. Atît de vie e amintirea. Atît de mult mi-o apropie lentila nopții albe.

Am intrat în colibă cu sfială. Mi-a izbit privirea o lunire. O lunire largă, lustruită. Alături de ea — arme, unelte de pescuit. Totul — simplu.

Aici s-a statornicit acum două secole și jumătate Petru I, tînărul împărat căruia îi era dragă slava sa și slava Rusiei. La gurile Nevei, pe cîmpia pustie cutreierată în voie de vînturile năpraznice ale nordului, Petru a pus temeliile capitalei imperiului spre a deschide porțile Rusiei pentru negotul cu Apusul, spre a pune stavilă tendințelor hrăpărețe ale suedezilor.

Coliba lui Petru — prima clădire a viitorului Saint-Petersburg — dă măsura simplității de care sînt în stare numai marii oameni.

...Și iată-mă hoinărind solitar pe țărmii de granit ai Nevei. Fluviul curge calm, maiestuos, reținut ca un trup suplu închingat într-un corset tramic. Nici nu amintește de marile inundații care erau cîndva spaima locuitorilor Petersburgului și au stîrnit imaginația înaripată a lui Pușkin.

De-odată, în fața privirilor zvicnește către înălțimi vestitul „Călăreț de aramă". Petru cel Mare, întruchipat în metal strălucitor de Falconet; pare că plutește, călare pe un armăsar focos pe crestele valurilor către slavă și mărire.

Pe zarea alburie se conturează un obelisc țîșnit, ca o suliță. Deasupra suliței, o corabie de aur navighează pe apele limpezi ale văzduhului. E clădirea Amiralității — o mîndrie a arhitecturii clasice ruse, opera marelui arhitect de la începutul veacului trecut, A. D. Zaharov.

Cum ai putea zugrăvi în cuvinte covîrșitoarea impresie de grandios pe care ți-o sădește în inimă ansamblul arhitectural care străjuiește de-o parte și de alta Neva? Cum ai putea, cu penelul sărac al graiului, să desenezi grația, sveltețea, măreția colonadelor, arcadelor, frontoanelor, frizelor, sculpturilor și basoreliefurilor, care fac din orașul acesta un sublim poem în piatră, visat, născut și fixat în veșnicie de un Rossi, un Stasov, un Voronihin și atîtea alte genii ale arhitecturii? Pare că pășești pe pardoseala unei gigantice săli de bal pe care veacurile și-au pus patina farmecului irezistibil...

...Sînt locuri în Leningrad unde fiecare piatră a fost udată de sîngele luptătorilor pentru libertatea și fericirea poporului. Chiar aici unde mă aflu acum, lîngă avîntul dezlănțuit al „Călărețului de aramă", în piața ce poartă numele decembriștilor, s-au adunat în geroasa zi de decembrie a anului 1825 nobili și ofițeri revoluționari care cereau drepturi elementare pentru poporul ținut în întuneric și mizerie. Înspre piepturile lor s-au îndreptat tunurile și pușile călăilor regimului țarist. Cîteva comenzi scurte și sute de frunți tinere și înflăcărate s-au lipit de caldarîm.

...Și nu există loc în Leningrad care să nu amintească de Octombrie și de Lenin. Leagănul celei mai răscolitoare revoluții pe care a cunoscut-o omenirea, vorbește cu mărturiile pieților și clădirilor, cheiurilor și statuilor despre evenimentele care acum 40 de ani au vestit nașterea unei noi ere în istorie.

...Cîndva această piață se numea Piața Gării Finlandeze. Acum se numește Piața Lenin.

Cînd am fost aici întîia oară, era pe înserat primăvara, cînd încă nu sînt nopți albe. Noaptea își țesea în jur plasa tot mai deasă a întunericului. În mijlocul pieții am zărit profilul unei statui. M-am apropiat și am încercat să-i disting contururile. La lumina becurilor care înconjoară piața, am privit-o îndelung. Statuia îl înfățișează pe Lenin rostind, de pe automobilul blindat, celebra sa cuvîntare la întoarcerea din exil. Și atunci, la 3 aprilie 1917, era noapte. O mulțime uriașă îl aștepta pe Lenin aici, în piața gării. Parcă plutea în juru-mi freamătul mulțimii nerăbdătoare care-și aștepta conducătorul iubit. Retrăiam eu însumi întîmplările petrecute în urmă cu atîtea decenii... Și deodată văzduhul a răsunat de o urare. Mulțimea striga într-un singur glas tunător: Lenin! Lenin! Ridicat pe brațe, Vladimir Ilici s-a urcat pe automobilul blindat. Iată-l, trăiește în fața privirilor mele atîntite! Statuia e atît de vie că parcă aud și glasul lui Lenin rostind cuvintele cu care și-a încheiat discursul: „Trăiască Revoluția Socialistă!" Și parcă în urechi vibrează — minute de-a rîndul — uralele fără sfîrșit care au răspuns acestor cuvinte istorice...

O clădire înaltă, elegantă, cu ferestre mari, luminoase, așezată lîngă o veche moschee tătărească cu turnuri pestrițe înălțate spre cer. Clădirea aceasta a fost construită cîndva de țarul Nikolai al II-lea pentru faimoasa balerină Kșesinskaia. În această clădire și-a instalat sediul

Victor Bîrlădeanu

(continuare în pag. 3-a)

O nuvelă și cîteva amintiri

Distanța nu uzează prieteniile adevărate, ci, dimpotrivă, le verifică, le confirmă. Despărțirea îndelungată este o probă a rezistenței nobilului metal al prieteniei la acțiunea corozivă a uitării. Se întîmplă să revezi un prieten după o îndelungată absență, după ani lungi de despărțire, în care nu i-ai văzut nici chipul și nici scrisul nu i i-ai citit. Și, totuși, revederea are loc, simplă și directă, de parcă abia ieri te-ai fi despărțit de el și n-ar fi trecut atîta amar de vreme de cînd l-ai văzut ultima dată.

Este sentimentul pe care mi l-a dat lectura nuvelei „Ignat Loba în Romînia" de Sava Dangulov, apărută în revista „Moskva" nr. 2.

Autorul a fost în primii ani după eliberare prim-consilier al Ambasadei Sovietice din București. Nu aveam cunoștință despre preocupările sale literare și, iată, acum, după atîția ani, ne sosește de la Moscova această nuvelă, ca un ecou întîrziat al șederii sale printre noi. Dealtfel, povestea lui Ignat Loba — soldatul sovietic, care intră în mediul necunoscut al unei țări străine și cu o altă structură socială, observînd oamenii și situîndu-se sufletește față de ei — nu este literatură; ea a crescut din însăși viața de-aici, din dragostea cu care autorul a știut privi și înțelege pe oameni. Nu aveam cunoștință despre preocupările literare ale lui Sava Dangulov, dar scrisul său nu ne-a fost o surpriză, fiindcă, pe vremea cînd se afla printre noi, am avut adesea prilejul să-i cunosc interesul ce-l purta țării noastre, să-l urmăresc în pasiunea de a descifra portretul sufletesc al oamenilor de la noi, sau în bucuria ocazionată de acele întîlniri cu artiștii sovietici, care au jalonat drumul prieteniei dintre popoarele noastre.

Îmi amintesc să-l fi întîlnit pentru întîia oară, în ianuarie 1945, la acel spectacol memorabil, în care, pe scena vechiului teatru de operă de pe cheiul Dîmboviței, a apărut prima echipă de artiști sovietici veniți în țara noastră. Acea seară entuziastă, în care publicul nostru, artiștii noștri primiseră, după anii negri ai războiului, mesajul luminos al artei sovietice, purtat de Olga Lepeșinskaia și David Oistrah — a fost urmată de altele. De fiecare dată, publicul nostru făcea cunoștință cu un nou și admirabil aspect al artei din țara vecină. Și, de fiecare dată, printre spectatorii care-și clamau entuziasmul, în umbra sălii fața lui Sava Dangulov era luminată de mulțumirea de a fi ciștigat, patriei sale, noi prieteni. Tot așa cum, mai tîrziu, îi străluceau ochii de bucurie, cînd pe peronul Gării de Nord îl primea pe Enescu, revenit după triumfalele succese de la Moscova. Fiindcă aproape că nu era manifestare artistică, românească sau sovietică, la care să nu se remarce participarea atentă, sensibilă a lui Sava Dangulov, bucuros de a vedea cum se dezleagă inimile, la vibrația de umanitate a artei, și cum se încheagă prieteniile.

Au trecut de atunci, zece ani.

Dar citind, astăzi, povestea ostașului sovietic Ignat Loba, am simțit din nou, bătînd sub mantaua ostășească, inima caldă și iubitoare de oameni a lui Sava Artemici.

Andrei Tudor

ORIZONT

Oamenii de fier își continuă marșul...

Într-una din serile trecute m-am întîlnit cu o mulțime uriașă de oameni aproape goi, însingerați, de vreo două ori cîte zece mii și încă și mai mulți, cu fălcile ca de fier, încleștate, cu priviri fixe care căutau ceva în zare, oameni care abia își tîrau picioarele sub apăsarea oboselii, foamei și a armelor și al căror mers părea totuși de neoprit. Prin mulțimea aceasta metalică și acoperită de colb, am zărit o mamă care se încleștase ca fierul de trupul fără viață al copilului, trupul care abia cu o zi înainte avusese încă acea boare de lapte și floare a pruncilor și pe care acum, în ciuda miasmelor sale ingrozitoare, nimeni nu-l putea smulge din mîinile de fier ale mamei, ale mamei care, cu sînii umflați de laptele prea mult, nesupt, și cu ochii secați de orice urmă de lacrimă, pășea înainte, tot înainte. Am văzut un om ce-și îmbrăcase peste trupul gol un frac sclipitor de noutate și totuși sdrențuit și care în loc de pantaloni purta, ca niște foi de varză, mai multe perechi dantelate, de chiloți de damă, din care țîșneau picioarele păroase, sparte și chinuite de răni, pietruite de mers, și care mergeau totuși înainte, mereu înainte. În fața mea, cîțiva cai s-au prăbușit în convulsii, răpuși de mersul acesta ucigător, mersul acesta care nu se mai oprea; în mare grabă, oamenii au apucat caii de picioare, de capul lor frumos, de motul lor mîndru, și l-au prăvălit de pe stînci în mare, — și au mers mai departe. Lîngă căruțele părăsite de cai, plîngeau femei cu brațele împovărate de copii care nu puteau umbla; cîteva s-au prăbușit, cîteva au lăsat copiii mai mici în căruțele încremenite, au luat copiii mai mari, — și au mers mai departe. Tunuri stăteau în fața lor, și oști nărăvașe și sătule se repezeau din goana cailor asupra lor, încendii turbate și ploi năpraznice de noapte, zguduite de trăsnet, și poduri prăbușite, și munți, și noi armate sătule, și crucișetoare străine care-i bombardau de pe mare, — dar ei mergeau mai departe.

Dintr-o brișcă mizerabilă, năpădită de praf și încinsă de soare, de sub o fostă pălărie de paie, zdrențuită în ultimul hal și spartă, m-a privit un om cu fălci de fier și cu ochi de oțel, un om care nu se oprea din mers, cînd înaintea cînd în urma coloanei enorme în necontenită înaintare.

— Te cunosc, comandante! — i-am spus — acum vă recunosc pe toți, dar nu-mi vine să cred că voi sînteți. Și totuși, așa e. Voi sînteți armata din Taman, împreună cu bejenarii, cu familiile care au plecat de pe pămîntul lor, cei care vă tîriți de peste 500 de kilometri, zi și noapte, fără răgaz și fără hrană pe pămîntul sterp al dușmanului. Dar nu-mi vine să cred că sînteți voi: drumul vostru, care întrece în măreție marele marș Anabasis din antichitate, al celor 10.000 ai lui Xenofon, drumul vostru cu femei, cu copii, cu moșnegi care au trecut cu glorie peste tot ce se credea că nu-i e dat omului să treacă, drumul vostru s-a încheiat cu bine acum aproape 40 de ani, cînd ați făcut joncțiunea cu forțele bolșevice, cu Rusia cea tînără, cu puterea sovietică pentru care ați făcut toate jertfele voastre; drumul vostru s-a încheiat în acea zi de 17 septembrie 1918 cînd ați ținut mitingul acela al victoriei, și fericirii, mitingul despre care, citind, nu se poate să nu-ți dea lacrimile... Dar gata! știam că drumul s-a încheiat.

Atunci, ochii mici de oțel ai omului s-au aprins în fundul orbitelor, iar fălcile lui metalice s-au descleștat cu sgîrcenie, lăsînd să se audă o voce ruginită și inflexibilă, care a spus numai atît:

Desen de Angi Petrescu-Tipărescu

— Nu ne oprim. Mergem mereu mai departe!

— Înțeleg — am spus. Voi sînteți „Torentul de fier" al lui Serafimovici, voi sînteți eroii aceia vii, care au existat în adevăr, și care ați dat cărții scriitorului veșnică viață, neîntreruptă mișcare înainte; de aceea voi ca eroi literari, nu vă puteți opri mersul, mărșăluiți neîncetat. Am citit despre nebunescul și sublimul marș în jungla braziliană a celebrei „Coloane Prestes", care a străbătut 26.000 de kilometri în vreo trei ani, fără a putea fi capturată de armata guvernamentală — marșul pe care-l descrie Amado în „Cavalerul speranței", am aflat despre formidabilul marș de doi ani în cursul căruia armata roșie chineză a trecut, prin teritoriul Gomîndanului, din sudul în nordul Continentului chinez, și înțeleg că sălbatica măiestrie a lui Serafimovici, o energie drăcească, un patos popular aprins de uriașa revoluție și care a condus mîna scriitorului, v-a dat o viață literară cum puțini eroi au avut vreodată. O odisee concentrată, în care arde flacăra revoluției și în care masa populară, masa pestriță și totuși unică este eroul principal — iată opera în care trăiți voi, în care curge, zi și noapte, Torentul vostru de fier. M-am întîlnit cu voi acum vreo zece ani și totuși acum, la o retipărire a cărții, vă regăsesc — de parcă nu ar fi trecut timpul — în același marș teribil, și sînt la fel de zguduit ca și atunci. Dar, tovarășe Kojuh, asta e totuși literatură, a fost viață adevărată, dar astăzi e totuși numai literatură. Și atunci, dă-mi voie să mă mir: cum se face că un cititor ca mine, care n-am fost niciodată în decorul acela obsedant — la stînga munții de netrecut, la dreapta marea de netrecut, în spate albii și în față tot aceiași spintecători de copii — cum se face că și astăzi vă văd aevea, în marșul vostru neîntrerupt?

Kojuh a strîns din fălci și a răspuns scurt:

— Nu putem să ne oprim. Mergem înainte.

— Bine, înțeleg, dar amintește-ți, te rog, momentul cînd ai lovit cu nagaica în patefon și ai spart placa aceea, cu doi clovni care rideau, placa aceea care, purtată din mers pe spatele unui cal, făcuse să rîdă toată imensa coloană. De ce ai spart-o? Pentru că ai simțit că — deși, pe moment, dă curaj oamenilor — totuși rîsul acela nu e omenesc, în situația disperată în care vă aflați, și în care oamenii mureau pe capete. Și mai amintește-ți, te rog, clipa cînd, la sfîrșitul marșului, oamenii încep să spună despre tine, mirați: „Măi, da'ochii i-s albaștri!". Au mers cu tine săptămîni întregi, au căutat ca din ochii tăi de comandant să-și ghicească soarta, și totuși nu ți-au cunoscut culoarea ochilor, pentru că nu le ardea de asta, și pentru că și ochii tăi, în marșul acela înfiorător, își pierduseră blajina culoare albastră. Dar azi? Se pot imagina astfel de întîmplări azi? Pămîntul pe care a fost călcată în picioare placa aceea veselă, e astăzi acoperit de vesele cîntece colhoznice, de rîsetele oamenilor, și nimeni nu mai socotește azi prin acele locuri că un asemenea rîs ar fi nepotrivit. Culoarea albastră a ochilor ți-o cunosc nepotii pe care — sînt convins — i-ai căpătat între timp, și care nu umblă goi, nici flămînzi, nici disperați, și care au tot ce le trebuie, de la tractoare la proiectile teleghidate, ca să-și înflorească țara și, la nevoie, să și-o apere. Și atunci, de ce nu vrei să întrerupi mersul ăsta fantastic, cum de bîntui mai departe, cu atîta năprasnică putere, conștiința celui ce află despre Torentul vostru de fier?

Lui Kojuh îi sviznără scurt, sub umerii de fier ai obrazului, mușchii feței. Apoi, în zgomotul de fierărie și lemn al căruțelor, răspunse brusc:

— Nici o oprire! Coloana să-și continue drumul!

— Știu, i-am răspuns, știu la ce te gîndești. Cele cîteva zile tragice din Ungaria ți-au adus aminte momentul acela îngrozitor din carte cînd o mînă de marinari, înșelați de propaganda „socialist-revoluționară", au încercat, pe la spate, să-l omoare pe omul care-i scăpase de moarte, să te ucidă pe tine, Kojuh, tovarășul lor încercat care-i salvase de spînzurătoarea contrarevoluției, și să se arunce ei singuri pradă nenorocirii și măcelului alb-gardist. Dar amintește-ți, Kojuh, că n-au trecut decît cîteva zile și marinarii — nu cîțiva, ca înainte, ci toți — au venit la tine cu mare bucurie și te-au săltat pe brațe cu dragoste, ca pe prietenul lor cel mai credincios. Știu că azi, cînd propaganda imperialistă pălăvrăgește pe toate drumurile despre „comunismul național" și caută să injecteze egoismul, lipsa de solidaritate — tu îți amintești de flecarul acela care se considera revoluționar, Smolokurov, ale cărui corpuri de armată n-au putut scăpa de măcel decît datorită faptului că s-au ținut pe urmele coloanei tale de fier. Coloana ta, cu mari jertfe, le-a deschis și lor drumul și totuși, cînd a fost vorba să dați împreună, uniți, asaltul, Smolokurov a refuzat, egoist, să-și unească forțele cu ale tale. Dar azi, dragă Kojuh, nu mai e aceeași situație, numărul tovarășilor tăi sinceri a crescut ca niciodată, uriaș, iar unitatea lor îți încălzește sufletul cu acea căldură mare pe care-ai simțit-o în piept în momentul victoriei, cînd ai descoperit ce înseamnă fericirea, cînd ai descoperit-o în solidaritatea umană a luptătorilor.

Kojuh însă, parcă nici nu mă auzea. Urmărea din ochi coloana uriașă, uscată, însingerată, Torentul de fier. S-a întors brusc și a strigat în urma lui:

— Grăbiți ariergarda! Nici un popas!

— N-ai dreptate! i-am răspuns. O să-ți vorbesc în cuvinte tari, pentru că știu că și ție îți place sinceritatea. Ești demodat, ai pierdut legătura cu grosul forțelor! ești depășit cu Torentul tău de fier. Uite, citește declarațiile lui Hrușciov, prim-secretarul partidului căruia i-ai dedicat toate forțele: Uniunea Sovietică luptă azi pentru un torent de unt, și un torent de lapte. Vrea să depășească la producția de unt și lapte pe cap de locuitor țara cea mai bogată a lumii capitaliste — S.U.A. Or, U.R.S.S. are o populație mai mare: asta înseamnă deci cel mai mare torent de lapte și unt pe care l-a văzut vreodată această planetă. Asta într-un an. Și peste trei sau patru, întrecerea Americii și la carne. S-a dus vremea cînd Torentul tău de fier, de lăcrimi și de sînge străbătea o țară înapoiată, săracă, așezată poate și la o sută de ani înapoia dezvoltării americane: gîndește-te, omule, au trecut 40 de ani — e drept că mulți dintre ei de război greu, mizerie, luptă de clasă, lipsă de experiență, blocadă capitalistă, dar totuși, cu înțeleaua unui adevărat torent, convoiul de flăminzi și dezbrăcați s-a transformat într-o coloană minunat echipată, care echipează treimea socialistă a omenirii, ba mai mult, și țările nesocialiste eliberate de colonialism. Și atunci, cînd lupta se dă pentru pace și pentru nivel de viață, cînd industria sovietică întrece în multe domenii ale celei mai moderne tehnici — cea atomică — statele cele mai înaintate, cînd mărfurile sovietice se străduie să atingă și să depășească, la frigidere, televizoare, ba, după un timp, chiar și la cosmetice, pe acelea cu tradiții de sute de ani ale capitaliștilor, cînd toată țara, într-un mare avînt optimist, muncește pentru a dezlănțui torentul de lapte și unt, cum de tu, care ți-ai sfîrșit mersul în paginile cărții lui Serafimovici, mai mărșăluiești atît de puternic, cu Torentul tău de fier?

Pînă atunci Kojuh nu-mi vorbise decît cu fraze foarte asemănătoare celor folosite în carte. Acum însă și-a oprit brișca, m-a tras lîngă el, și — urmărind din ochii săi de oțel mulțimea cu fălci de fier, care pășea înainte cu priviri fixe, căutînd ceva în zare — mi-a spus:

— Torentul meu de fier e permanent mobilizat. De patruzeci de ani, de la revoluție, mărșăluim mereu și vom mărșălui mai departe, fără oprire, în conștiințele oamenilor. Pentru că vreau ca atunci cînd luptă pentru lapte, unt și carne de porc, oamenii să lupte cu aceeași îndîrjire, încăpățînare, disciplină și avînt ca atunci cînd lipsiți de gloanțe și-au înfipt baionetele în peretele înalt al stîncilor și au luat cu asalt nu numai tunurile înălțimilor, dar parcă și înălțimile cerului. Pentru că, mai ales, vreau ca în lupta asta pentru torentul de unt oamenii să nu devină molâi, mărginiți, să nu se lase acoperiți de praful traiului de burjui. De aceea Torentul meu, împreună cu detașamentul lui Levinson, de care ai auzit în „Înfringerea" și cu altele, mărșăluim mai departe, nu cunoaștem odihna și în fața ochilor voștri ne vărsăm sîngele în fiecare zi. În patruzeci de ani am străbătut distanțe enorme. Mi-ai vorbit de China, mi-ai vorbit de jungla braziliană; știu: pe acolo am mărșăluit și noi, nu în carne și oase, ci ca detașament al stafiei care încă din veacul trecut vira spaima în exploatatori; marșul nostru a trecut pe la Stalingrad, la Dien Bien Fu, unde descuții vietnamezi au învins pe soldații asupritorilor civilizați; am fost și cu voi, rominii, la Doftana și în Tatra. Noi, cu caii murind de oboseală sub noi, am fugit în fața trenurilor cu vagoane-pat în care tineretul nostru sovietic, cu cîntece vesele, pleca la asaltul pămînturilor deșelenite, prezența noastră a fost semnalată în Kazahstan, puțin înainte de s-a strîns acolo o recoltă record. Și tot noi, cu fețele supte, cu mama ce-și poartă pruncul mort, bîntuim zilnic sălile din Londra unde delegația sovietică își prezintă propunerile pentru dezarmare. Noi patrulăm, pînă la acceptarea dezarmării, pe aeroporturile noastre, noi am străbătut, alături de exploratori, ghețurile polurilor și tot noi, pe treptele nevăzute ale cerului și materiei, vom privi pămîntul de pe primul satelit artificial și coborîm tot mai adînc înlăuntrul atomului...

În timp ce Kojuh îmi spunea asta, mi s-a părut că observ, pentru prima dată de la începutul convorbirii noastre, că ochii lui au o culoare albastră blajină. Dar pînă să-mi dau seama mai bine, dăduse bice cailor și s-a îndepărtat la orizont, cu Torentul lui de fier fără oprire. Și mărșăluiește și acum mai departe.

Sergiu Fărcășan

---

*) A. S. Serafimovici „Torentul de fier", traducere de Laurențiu Fulga și Ada Steinberg, ed. Cartea Rusă.

O istorie a filozofiei universale

Problemele de istoria filozofiei s-au aflat întotdeauna în centrul atenției cercetătorilor de specialitate sovietici. În activitatea lor de cercetare, filozofii sovietici pornesc de la cunoscuta idee leninistă că numai cel care își însușește cunoștințe despre tot ce a acumulat omenirea de-a lungul istoriei poate fi un constructor folositor al societății comuniste, de la necesitatea imperioasă de a aprofunda toate lucrările de valoare, reflectînd atît gîndirea filozofică a propriului nostru popor, cît și aceea a altor popoare.

Lucrarea „Istoria filozofiei", care apare sub îngrijirea Institutului de filozofie al Academiei de Științe a U.R.S.S. este concepută în patru volume. Primele două volume, dintre care cel dintîi a și văzut lumina tiparului, au ca obiect istoria doctrinelor filozofice premarxiste. Volumele trei și patru, în curs de pregătire, vor cuprinde istoria filozofiei marxiste precum și istoria curentelor filozofice care au circulat după apariția marxismului. Volumul întîi, apărut sub redactarea cunoscuților filozofi sovietici, academicianul M. B. Mitin, M. T. Iovciuk, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., M. A. Dinnik, B. M. Kedrov și O. V. Trahtenberg, doctori în științele filozofice, îmbrățișează o lungă perioadă din istoria gîndirii filozofice, care merge din antichitate și pînă la sfîrșitul veacului XVIII; mișcarea filozofică dintr-o seamă de țări este reprezentată chiar pînă în pragul veacului al XIX-lea. Spre deosebire de concepțiile burgheze din istoria filozofiei, care accentuiază peste măsură aportul unor popoare în dezvoltarea acesteia, diminuînd în același timp rolul altora, lucrarea de care am amintit analizează amănunțit contribuția tuturor popoarelor lumii la dezvoltarea filozofiei. Între altele, volumul cuprinde o critică ascuțită la adresa pretinsei doctrine a „centrismului occidental", care afirmă că filozofia în întregimea ei aparține occidentului, că răsăritul nu a dat naștere, în ultimii 2.000 de ani, unor doctrine filozofice originale, că în această îndelungată perioadă gîndirea filozofică răsăriteană s-a tîrît în coada filozofiei occidentale sau, pur și simplu, a avut numai un caracter mistic, religios.

Analiza științifică a istoriei filozofiei dezminte însă categoric afirmațiile că Europa occidentală ar fi unicul focar de dezvoltare a filozofiei. În afară de capitolele consacrate istoriei filozofiei antice, filozofiei din Europa occidentală și gîndirii filozofice a popoarelor de pe teritoriul U.R.S.S., volumul se ocupă și de istoria gîndirii filozofice din Orient — China, India, Japonia, Egiptul și celelalte țări arabe, precum și de aceea a unor țări din America Latină. Privită astfel în ansamblu, istoria filozofiei dovedește limpede că nu numai popoarele Europei occidentale, dar și popoarele Asiei, Africii, Americii ca și popoarele Europei răsăritene, între care cele slave, și-au adus contribuția la îmbogățirea gîndirii filozofice mondiale.

O mare atenție acordă primul volum al lucrării studierii influențelor reciproce, condițiilor naționale și internaționale de dezvoltare a gîndirii filozofice. Înfățișînd particularitățile naționale care au influențat asupra dezvoltării anumitor concepții filozofice, autorii pornesc de la premiza că doctrinele filozofice dintr-o serie de țări au fost inevitabil influențate de doctrine mai mult sau mai puțin limitrofe și că ele, la rîndul lor, au influențat doctrinele cu care au venit în contact. Numai în acest fel se poate ajunge la un punct de vedere care să îngăduie o cercetare temeinică, multilaterală și obiectivă a dezvoltării gîndirii filozofice.

Primul volum al „Istoriei filozofiei" cuprinde și un capitol intitulat „Gîndirea filozofică în Romînia sec. XVIII — începutul sec. XIX". Această parte a lucrării a fost elaborată de un colectiv de cercetători de la Institutul de filozofie al Academiei R.P.R. sub conducerea acad. C. I. Gulian și a prof. I. Banu. Capitolul analizează mai ales concepțiile filozofice ale lui Dimitrie Cantemir, ale reprezentanților școlii ardelene, precum și activitatea științifică și socială a unor reprezentanți ai științelor naturii, membri ai Societății medicilor și naturaliștilor, întemeiată în 1833 la Iași (Mihail Zota, Iacob Cihac, Gheorghe Asachi ș.a.).

La pregătirea „Istoriei filozofiei" au luat parte, alături de filozofi din Uniunea Sovietică, oameni de știință din multe țări prietene, așa încît lucrarea poate fi considerată internațională nu numai prin conținut, ci și prin caracterul colaboratorilor ei.

Apariția unei lucrări științifice de mari proporții ca „Istoria filozofiei universale" este bine venită nu numai pentru cercurile de specialitate sovietice, dar și pentru oamenii de știință progresiști din întreaga lume, care luptă împotriva reacțiunii și obscurantismului, pentru pace, democrație și socialism.

Prof. A. Okulov

Cronica ideilor

Ce credeți despre realism?

Problema realismului stîrnește, în ultima vreme, discuții pasionate în cercurile literare din Uniunea Sovietică. Și nu numai din Uniunea Sovietică. În cursul discuției au fost amintite lucrări și puncte de vedere ale unor savanți și literați din China, Anglia, Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Statele Unite, Iugoslavia, părerile scriitorului irlandez Halldor Laxness ș.a. E deci o problemă care interesează în cel mai înalt grad lumea literară internațională. De aceea Institutul de literatură universală „A. M. Gorki" de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. a instituit o brigadă de savanți care să studieze această temă, iar Buletinul Academiei de Științe — secția de limbă și literatură — a consacrat aproape în întregime primul său număr pe anul acesta unor studii și unei anchete la care răspund oameni de specialitate.

Discuția a pornit de la afirmarea necesității de a se studia fenomenul literar în chip mai concret, în specificitatea și varietatea formelor sale. În ultima vreme în presa literară sovietică au apărut o serie de intervenții polemice împotriva concepției simpliste care împarte întreaga istorie a literaturii universale în două tendințe opuse: realismul și antirealismul (prin analogie cu materialismul și idealismul în istoria filozofiei). Această concepție identifică realismul cu veridicitatea, cu redarea artistică a adevărului vieții. Realismul ar fi deci o condiție fundamentală a artei veritabile, iar diferite stadii de dezvoltare a artei urmează a fi considerate, „realism primitiv" „realism mitologic", „realism romantic" etc. Această opinie, prezentă, de pildă, în „Studiile de teorie a artei" ale lui G. A. Nedoșivin (traduse și la noi în țară), și-a găsit partizani și în actuala discuție.

Acest punct de vedere îngust a trezit justificate obiecții. Într-un articol de I. Elsberg, intitulat „Realism sau... antirealism?", apărut în „Literaturnaia gazeta", ca și în referatul brigăzii Institutului „A. M. Gorki" (condusă de asemenea de I. Elsberg) se arată că realismul e o metodă artistică istoricește determinată, care nu poate fi confundată cu oglindirea artistică în general. Zugrăvirea veridică a realității în arta diferitelor epoci și popoare nu se reduce la metoda realismului, ci include diferite metode de creație. Aci se are în vedere bine înțeles nu metodele formaliste, antirealiste, ci asemenea mișcări artistice cum au fost clasicismul, romantismul, generatoare de opere veridice, valabile, care nu au denaturat adevărul vieții. Prin urmare nu toate curentele nerealiste sînt și antirealiste. Adevărul vieții în artă nu e tot una cu verosimilul — au subliniat mulți dintre participanții la discuție.

Prin realism autorii referatului înțeleg o metodă apărută pe o anumită treaptă în dezvoltarea artei, treaptă al cărei început ar corespunde perioadei Renașterii. Shakespeare, Boccacio, Cervantes s-ar număra astfel printre întemeietorii metodei realiste, în operele lor apărînd pentru întîia oară imaginea tipică a individualității vii, omenești cu dialectica internă a ciocnirilor sufletești. Această metodă, fecundată și de realismul epocii iluminismului, ar fi fost continuată de realiștii secolului al XIX-lea. Operele acestora din urmă se includ pe deplin în celebra definiție dată de Engels realismului — zugrăvirea caracterelor tipice în împrejurări tipice — caracterizîndu-se printr-un colorit deosebit de viu, prin istorism și precizie în zugrăvirea vieții sociale și a specificului național. O etapă și mai înaltă în dezvoltarea realismului o reprezintă opera lui M. Gorki, întemeietorul realismului socialist.

Declarîndu-se în dezacord cu periodizarea de mai sus, T. I. Motileva pune cîteva întrebări destul de firești: de ce am considera Madona Sixtină — o operă realistă, iar Venera din Milo — nerealistă? Pe de altă parte, dacă am data nașterea realismului în sec. XIX (cum susțin unii) — de ce „Boris Godunov" ar fi realist iar „Macbeth" — nu? De ce „Faust" ar fi realist iar „Don Quijotte" nu? Motileva este de părere că realismul nu poate fi redus la proporțiile unui simplu curent pe plan de egalitate cu alte curente cum ar fi clasicismul, sentimentalismul, naturalismul etc.

T. Motileva consideră realismul drept metoda *fundamentală* a artei, metodă proprie într-o măsură mai mare sau mai mică diferitelor curente care au precedat „realismul secolului XIX". La rîndul său, realismul sec XIX, realismul lui Tolstoi și Balzac, n-a reprezentat ultima etapă a dezvoltării acestei metode. Metoda realistă a continuat să evolueze, îmbrăcînd forme noi, asimilînd noi mijloace de zugrăvire a adevărului vieții — mijloace uneori influențate de curentele nerealiste. „Principiile artistice care stau la baza naturalismului, impresionismului, expresionismului sînt profund false — spune Motileva. A respinge teoretic aceste principii nu e o sarcină atît de grea. Dar complexitatea problemei stă în aceea că fiecare dintre aceste curente, îndepărtînd pe artiști de realism — în același timp a lăsat o urmă în istoria artei realiste din secolul nostru. Scriitorii progresiști nu arareori folosesc unele sau altele din elementele curentelor moderniste, transformîndu-le, subordonîndu-le țelurilor lor ideologice creatoare". Motileva dă ca exemplu folosirea unor mijloace naturaliste în „Focul" lui Barbusse, în scopul demascării mai vehemente a războiului imperialist; grotescul expresionism utilizat în romanul lui H. Mann „Căpetenia" pentru înfierarea militarismului prusac; elementele suprarealiste existente în lirica plină de patos revoluționar a lui Paul Eluard (ex.: cunoscuta poezie „Libertate"). Trebuie subliniat — deoarece problema s-a dezbătut și se dezbate și la noi în țară — că T. Motileva vorbește nu de preluarea mecanică a tehnicii artistice impresioniste sau suprarealiste, nu de imitarea moderniștilor, ci de preluarea doar a unor elemente, a unor mijloace de expresie, a unor procedee, de asimilarea și subordonarea lor unei *alte* metode de creație, metodei de creație realiste, respectiv realist-socialiste.

Discuția e în plină desfășurare. De pe acum se întrevăd o serie de concluzii importante pentru literatura realismului socialist. Aceste concluzii se referă în primul rînd la problema moștenirii literare, unde e necesar să fie combătute tendințele nihiliste față de valorile tradiției realiste în literatură (tendințe manifestate, de pildă, de criticul polonez Jan Kott). Se înțelege că arta realismului socialist se sprijină în primul rînd pe tradiția literară a *realismului* — tradiție care, după cum just a subliniat T. Motileva, nu se rezumă la un grup restrîns de scriitori din secolul trecut, ci cuprinde toate operele care au adus un aport pozitiv la dezvoltarea artistică a omenirii. În aceste opere, realismul se manifestă la un grad diferit de maturitate și se împletește în forme variate cu mijloace sau procedee aparținînd mitologiei, fantasticului, hiperbolei romantice ș.a.m.d.

Discuția în jurul realismului aduce o serie de clarificări extrem de prețioase în legătură cu raportul dintre tradiție și inovație — care a suscitat la noi vii polemici. Realismul socialist, metodă profund inovatoare în artă, preia și continuă tradiția valoroasă a tuturor metodelor și curentelor care au contribuit la oglindirea veridică a vieții epocii lor. „Una dintre condițiile varietății de stiluri în arta realismului socialist — a răspuns la ancheta A.I. Metcenko — o constituie varietatea izvoarelor, a tradițiilor sale". Realismul socialist se dezvoltă pe baza ideii leniniste a însușirii tuturor valorilor create de omenire de-a lungul veacurilor.

Astfel, încă odată, discuțiile creatoare din Uniunea Sovietică ne ajută și pe noi în cercetarea și limpezirea unor probleme de mare actualitate în mișcarea de idei din țara noastră.

Andrei Băleanu

UN FILM LUCRAT DE CINEAȘTI DIN 12 ȚĂRI

Pentru a-și aduce aportul lor la aniversarea celor 40 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, cineaști din 12 țări au hotărît să realizeze în comun un film care va purta titlul „Marele Octombrie". Este vorba de un film documentar de lung metraj, în culori, inițiat și realizat în condiții neobișnuite pînă acum. Coproducții care au antrenat forțe din două sau mai multe țări s-au mai întîlnit. Scenarii scrise în colaborare, de asemenea. Dar un film care, de la scenariu pînă la montaj, să fie rezultatul muncii continue a 12 echipe, este un fapt cu totul nou în cinematografia mondială. Pînă acum, de două ori s-au întîlnit la Moscova reprezentanții țărilor participante, stabilind în cadrul unor discuții într-adevăr tovărășești linia generală a filmului și, apoi, planul concret de filmare. Țări cu o cinematografie de prim rang, țări cu vechi tradiții de film, artistic sau documentar, și țări care sînt la primele realizări cinematografice, lucrează în cel mai perfect acord pentru a dărui spectatorilor o oglindă cît mai fidelă a uriașelor transformări petrecute de la Revoluție pînă astăzi. Țările participante sînt: R. P. Albania, R. P. Bulgaria, R. Cehoslovacă, R. P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R. P. Mongolă, R.P. Polonă, R. P. Romînă, R. P Ungară, R. D. Vietnam, Uniunea Sovietică.

S-a stabilit că filmul va cuprinde o evocare a Revoluției, pe bază de documente de arhivă, utilizînd cadre originale de film făcute atunci. Vom vedea pe ecran chipul lui Lenin, așa cum a fost filmat de către cineaștii sovietici în timpul vieții lui, documente impresionante prin marea lor forță de evocare. Vom vedea, de asemenea, documente ale timpului din alte țări, reprezentînd puternica influență a Revoluției asupra lumii întregi. O mare parte a filmului va înfățișa viața de azi din țările socialiste, munca pașnică de construire a socialismului, victoriile noastre care constituie afirmarea pe plan mondial a ideilor Revoluției.

Țara noastră va fi reprezentată în acest film prin evocarea luptelor duse de muncitori și soldați, la sfîrșitul primului război mondial, pentru sprijinirea Revoluției din Octombrie. Vor urma momente ale luptei partidului nostru, ale clasei muncitoare și poporului romîn, Lupeni, Grivița, mărturii ale luptei contra fascismului și războiului. Cît despre viața de astăzi, sarcina echipei noastre este de a alege tablourile cele mai semnificative din activitatea clocotitoare care se desfășoară pe tot cuprinsul țării. Sarcina pare a fi ușoară, dar cum imaginile vieții noastre trebuie să se împletească artistic cu imagini din celelalte țări, alcătuind un singur tablou unitar și totuși variat, și cum, pe de altă parte, fiecare cadru trebuie să conțină ceva din marile idei ale filmului, realizatorilor părții romînești le revine o sarcină deosebit de grea. Dealtfel, prin însăși caracterul lui, acest film va fi o școală pentru documentariștii participanți. Unele învățăminte au putut fi trase încă de pe acum. Experiența cîștigată va fi de cel mai mare interes și, sîntem siguri, va aduce o reală înviorare în filmul documentar din țările noastre. În prezent, regizorul părții noastre, Virgil Calotescu, pregătește filmările, care vor fi terminate pe la jumătatea lunii iulie, urmînd ca montajul filmului să se facă în studiourile sovietice, în prezența tuturor participanților. În toate celelalte țări se depune o activitate febrilă. Nu mai este mult timp, și, în toamnă, spectatorii vor putea vedea acest film, la realizarea căruia ne vom strădui să aducem o contribuție cît mai valoroasă.

Mihu Dragomir

Incepe A.G.I.

La 1 iulie 1957, ora zero Greenwich — două ore după ora noastră — începe „Anul Geofizic Internațional", care va dura 18 luni, adică pînă la 31 decembrie 1958. Acest moment va rămîne fixat în istoria omenirii ca începutul celei mai mari întreprinderi de colaborare științifică internațională care a avut loc vreodată.

Un număr de 55 de state va lua parte la această mare operă de cercetare concomitentă a planetei noastre, sub cele mai felurite aspecte ale ei. Mii de cercetători vor fi zilnic ocupați cu aceste studii pe întregul glob pămîntesc. Numai în U.R.S.S. vor participa la observații aproximativ 400 de stațiuni științifice. Numeroase vapoare vor începe călătorii de studii pe întinsul oceanelor Atlantic, Pacific, Indian, și în apele Arctice și Antarctice... Zeci de expediții vor lucra cu febrilitate în Antarctica, Arctica și în alte regiuni greu accesibile ale pămîntului. Rachete, baloane sondă, se vor ridica la mari înălțimi în atmosferă... Sute de lunete, telescoape și radiotelescoape vor urmări continuu fenomenele solare pentru a studia influența lor asupra unor fenomene terestre. Era lansării primilor sateliți artificiali va începe odată cu Anul Geofizic Internațional. Însăși emblema A.G.I. înfățișează pămîntul încercuit de orbita satelitului artificial.

Nicicînd nu a cunoscut omenirea o atît de vastă operă de cercetare coordonată și concomitentă a pămîntului, din adîncimile sale nepătrunse, pînă la cele mai înalte straturi ale atmosferei sale, ca și ale legăturilor cosmice ale pămîntului cu soarele, cu materia gazoasă-pulvurentă din sistemul solar etc. Spre a se organiza colaborarea internațională, atît în vederea obținerii datelor științifice, cît și pentru comunicarea diferitelor informații, în cursul A.G.I. s-au convocat o sumă de conferințe internaționale pe scară mondială și regională. Ultima mare conferință mondială de pregătire în ansamblu a lucrărilor A.G.I. a avut loc anul trecut, în luna septembrie, la Barcelona. Cu această ocazie s-a pus la punct programul de lucru A.G.I., împărțit în următoarele mari capitole: 1) Zilele mondiale și Intervalele mondiale speciale, 2) Meteorologie, 3) Geomagnetism, 4) Aurore polare și lumina cerului nocturn, 5) Ionosferă, 6) Activitatea solară, 7) Raze cosmice, 8) Longitudini și Latitudini, 9) Glaciologie și Climatologie, 10) Oceanografie, 11) Rachete și Sateliți, 12) Seismologie, 13) Gravimetrie, 14) Radiații nucleare. Prin Zilele Mondiale se înțeleg o serie de zile fixate dinainte în calendarul A.G.I. cînd se vor face observații coordonate asupra unor anume fenomene ce se pot urmări în special la acele date, ca: zile bogate în activitate meteorică, zile cînd au loc eclipse de soare, zile cînd este lună nouă (și din cauza lipsei luminii lunei se poate studia bine cerul nocturn), intervale meteorologice speciale (cînd se intensifică anume observații meteorologice), etc. Intervalele mondiale speciale, ca și așa numitele zile de alerte, sînt fixate după observațiile solare și sînt zile în care, din cauza unor fenomene solare (erupții solare, de ex.) sînt de așteptat anume fenomene geofizice ca: furtuni magnetice și ionosferice, aurore polare, intensificări ale razelor cosmice etc.

Pentru a ne da seama de imensa operă de colaborare internațională și de complexitatea organizării comunicațiilor A.G.I. să insistăm puțin asupra zilelor de alertă și a Intervalelor mondiale speciale. Alegerea datei anului geofizic s-a făcut, avînd în vedere faptul că în anul 1957 va avea loc un maxim al activității soarelui, adică pe suprafața astrului zilei se vor vedea cele mai multe pete, facule, protuberanțe, vor avea loc cele mai multe erupții, etc., din ciclul de 11 ani al activității solare. Acum 25 și 75 de ani au avut loc anume operații geofizice numite Ani polari internaționali, cînd s-au făcut în special observații în regiunile polare, pe o scară mult mai redusă decît actualmente. În anii polari precedenți, însă, soarele se afla la minimum-ul activității sale, ceea ce a împiedicat studiul amănunțit al legăturilor soare-pămînt. Pentru observarea soarelui sînt răspîndite pe tot pămîntul un număr de observatoare solare speciale. Prin distribuția lor geografică, ele fac posibilă o urmărire continuă a soarelui și o compensare a zilelor noroase în diferite localități. Unele din aceste observatoare sînt aflate la mari înălțimi, unde atmosfera este rară și pură, spre a se putea observa mai bine așa numita coroană a soarelui, cu aparate speciale, chiar în afara eclipselor totale de soare. Numai în U.R.S.S. lucrează 11 observatoare solare optice, din care două de înălțime unul la Alma Ata la 2700 m., altul la Kislovodsk în Caucaz la 1950 m. și șase observatoare de emisie radio a soarelui. Toate observațiile A.G.I. și cele solare în special, sînt comunicate la trei centre mondiale. Unul din aceste centre, al regiunii Eurasia, se află la Moscova; de acest centru depinde și țara noastră.

Centrele regionale comunică la Washington observațiile și prevederile lor, iar centrul mondial Washington, după toate aceste date, declară în ultimă instanță dacă observațiile solare îndreptățesc anunțarea unei alerte sau declararea unui Interval mondial special. Odată semnalul de „Fiți gata" (Alertă) emis de la Washington, către centrele regionale, acestea îl retransmit mai departe la toate centrele naționale care îl difuzează la toate stațiile de observație din țările lor. Prin acest mod de comunicații rapide se vor putea preveni toate observatoarele din lume spre a studia imediat și în detaliu unele fenomene terestre, ca furtunile magnetice și ionosferice, apariția aurorelor polare etc. Datele alertelor, trimise în cursul unor zile de încercare, au ajuns de la Washington la București, via Moscova, sau Praga, uneori în mai puțin de ½ oră! Același sistem de comunicație va fi folosit și pentru a se da informații în legătură cu observarea satelitului artificial și în cazul apariției unor fenomene excepționale în cursul A.G.I. La conferința de la Moscova a centrului Eurasia, de la începutul lunii mai a.c., s-au discutat problemele legate de acest sistem de comunicare și alertare privind regiunea eurasiatică. Unele din propunerile făcute cu acest prilej au fost acceptate de organizația internațională centrală A.G.I., printre care și aceea de a se specifica telegrafic în fiece zi faptul că nu există alertă spre a nu se ține în tensiunea așteptării toate stațiile A.G.I. de pe glob. Această propunere a fost făcută de delegația română. Observațiile A.G.I. sînt centralizate la centrele regionale, urmînd ca ele să fie publicate într-o serie de volume speciale.

După toate acestea, oricine se poate întreba de ce se procedează la o asemenea desfășurare de forțe și dacă lucrările din cadrul A.G.I. au și un scop practic? Este de la sine înțeles că operația A.G.I. are mai întîi de toate un scop științific, dar sînt și unele aspecte practice, imediate, ale cercetărilor. Prevederea vremii, atît de importantă în multe domenii și în special în cel al comunicațiilor aeriene nu este posibilă fără un studiu al condițiilor atmosferice pe scară planetară. Cum se face circulația atmosferică care transportă căldura pe pămînt? Cum se deplasează furtunile, cum variază pătura de ozon și care sînt toate caracterele ei, cum sînt absorbite diferitele radiații solare în atmosferă, ce influență au fenomenele solare asupra timpului, iată numai cîteva întrebări care își vor afla, probabil, răspunsul etc. Se așteaptă de la lucrările A.G.I. o îmbunătățire a serviciilor de prevedere a timpului. De asemenea, din studiul ionosferei, care este un punct important al lucrărilor A.G.I. se așteaptă o ameliorare a prognozei stării ionosferei, stare de care depind radiocomunicațiile, atît de importante în viața noastră zilnică. Numai în U.R.S.S. vor lua parte la A.G.I. 292 de stații meteorologice și 20 de stații de sondaje ionosferice.

Expedițiile în Antarctica și Arctica au de asemenea, pe lîngă interesul lor științific netăgăduit și o importanță practică, prin datele meteorologice pe care le vor strînge, date absolut necesare pentru prevederea timpului. Studiul atmosferei înalte cu ajutorul rachetelor și satelitului artificial, ca și experiența obținută din aceste lansări vor face posibile, în viitorul apropiat, rezolvarea problemelor zborurilor intercontinentale la mari înălțimi și a lansării primelor rachete interplanetare...

În Uniunea Sovietică participarea la A.G.I. se face prin intermediul unui comitet național, sub președinția academicianului I. Bardin. Acest comitet are mai multe secțiuni, după programul general enunțat mai sus. Din acest program sînt de amintit, în special, lucrările ce se vor face în cadrul celor 23 de expediții: 3 stațiuni în derivă în mările Arcticei, 2 aviatice, 6 maritime, una în Antarctică și 11 terestre în regiunile greu accesibile și puțin cunoscute din U.R.S.S. La expedițiile maritime vor lua parte peste 40 de vase, în părțile de nord ale Atlanticului, în Antarctica, Marea Bering, Marea Groenlandei în Marea Barent. Cunoscuta navă „Viteaz" a Academiei de Științe din U.R.S.S. va naviga în Pacific studiind fauna, flora subacvatică, relieful fundului, intensitatea curenților etc. Goeleta „Zarea" cu o deplasare de 600 tone, construită în întregime din materiale nemagnetice va fi folosită la studiul cîmpului magnetic pămîntesc, într-o călătorie în jurul lumii. În regiunile din Caucaz și Pamir se vor face studii de glaciologie în regiuni greu accesibile. În Uniunea Sovietică vor fi instalate 33 stații cu aparate speciale pentru studiul aurorelor polare și circa 200 stații de observații vizuale.

Cercetări asupra complexului de probleme legate de geomagnetism, ionosferă, intensitatea razelor cosmice, paraziții atmosferici, activitatea solară etc. se fac în multe institute din U.R.S.S. Renumit în această privință este centrul de lîngă Moscova, cunoscut sub numele de Nizmir, după inițialele care indică natura preocupărilor sale. Acest centru este locuit numai de cercetători și tehnicieni, în număr de cîteva sute, lucrînd sub conducerea acad. Pușkov. Vizitarea acestui mare complex de laboratoare este cu adevărat impresionantă. Te trezești dintr-odată pe un vast șantier științific în lucru: pe lîngă observațiile și studiile coordonate în domeniile mai sus citate, se construiesc, în același timp, noi pavilioane și se instalează mereu noi instrumente.

E greu de enumerat toate lucrările A.G.I. ce se vor efectua în U.R.S.S., din care aici nu am amintit decît o parte. Nu putem însă conchide, desigur, fără a spune cîteva cuvinte despre lansarea rachetelor și sateliților artificiali. Încă de la sfîrșitul războiului s-a trecut la lansarea unor rachete în atmosfera înaltă, rachete prevăzute cu aparate de înregistrare și de transmisie radio automată, a datelor înregistrate. Cu astfel de rachete s-au obținut date foarte importante relative la atmosfera înaltă, la radiația ultravioletă și de raze X a soarelui, la cîmpurile magnetice pămîntești, la curenții corpusculari solari etc. Lansarea rachetelor în scopuri științifice va fi mult intensificată în cursul A.G.I. și va fi efectuată de mai multe state: U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Australia, Canada, Japonia, Franța etc.

Lansări de sateliți artificiali nu vor fi întreprinse însă decît de U.R.S.S. și S.U.A. Cu ocazia Congresului de astronautică de la Copenhaga (1955), acad. L. I. Sedov a anunțat că U.R.S.S. va lansa un număr de sateliți artificiali ai pămîntului. La începutul lunii iunie a.c. președintele Academiei de Științe din U.R.S.S., acad. A. N. Nesmeianov a anunțat că oameni de știință și ingineri sovietici au creat rachetele și tot utilajul necesar lansării satelitului artificial și că atare Uniunea Sovietică este gata pentru lansarea satelitului artificial. La Congresul A.G.I. de la Barcelona (1956, sept.) președintele Comitetului Internațional al Anului Geofizic, Dr. Sydney Chapman a anunțat că S.U.A. și U.R.S.S. colaborează în planurile lor pentru lansarea sateliților care vor fi observați prin aceleași instrumente și cu aceleași metode. Publicarea unor amănunte a arătat asemănarea acestor sateliți, care vor fi deocamdată niște mingi metalice de circa ½ m diametru, lansate din rachete cu trei etaje, după ce ultimul etaj va ajunge la o înălțime de circa 300 km., atingînd o viteză de 29.000 km. pe oră. Sateliții vor avea pe bord aparate de înregistrare și de transmisie radio a înregistrărilor, alimentate de baterii cu pile solare. Satelitul se va vedea la asfințitul soarelui și înainte de răsăritul acestui astru ca o mică stea, la limita vizibilității cu ochii liberi, deplasîndu-se cu o foarte mare viteză: în 5—10 secunde el va trece deasupra unei localități și va face înconjurul pămîntului în 90 m. Din această cauză observarea satelitului va fi foarte dificilă. Satelitul ne va da indicații asupra atmosferei înalte, a radiației ultra violete și de raze X a soarelui, a radiației sale corpusculare, a ciocnirilor cu micrometeoriții, a razelor cosmice, a cîmpului magnetic pămîntesc etc. Cu ajutorul satelitului se vor putea efectua diferite operații geodezice și se va determina cu mare precizie forma și dimensiunea pămîntului.

Satelitul va însemna în același timp și primul experiment în realizarea zborurilor interplanetare.

Avem tot dreptul să nădăjduim că colaborarea oamenilor de știință de pe tot globul nu va rămîne fără influență și asupra creării unui climat de colaborare internațională mai generală și în felul acesta, A.G.I. va exercita o influență binefăcătoare și în domeniul relațiilor dintre state.

Prof. univ. Călin Popovici

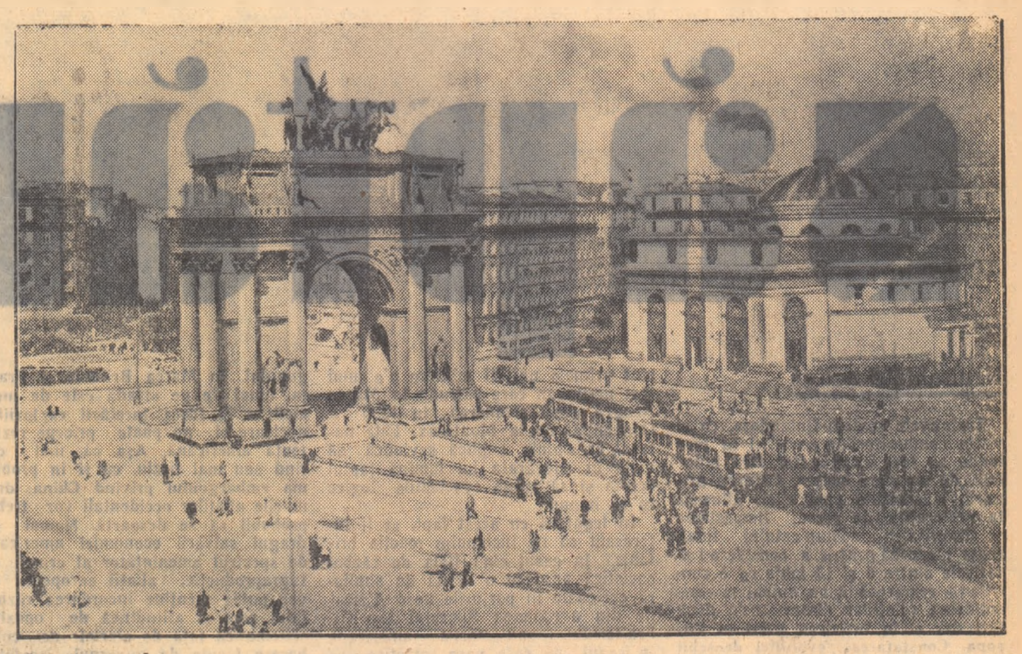

Leningrad

Cum se face o mare revistă internațională

În centrul Moscovei, nu departe de piața „Pușkin" se află redacția revistei sovietice „Timpuri noi". La aproape două mii de kilometri de aici — în inima Bucureștiului — un mic colectiv de traducători asigură apariția în românește a acestei reviste. Edițiile rusă și română sînt absolut identice. Cititorul din Moscova sau din Sverdlovsk poate afla din revistă același lucru ca și cititorul din București sau Orașul Stalin.

Prietenii mei din România îmi spun că în țara lor revista este citită de zeci de mii de oameni, că ea stîrnește un viu interes în rîndurile cititorilor prin problemele internaționale pe care le tratează. De acea consider că n-ar fi lipsit de interes să relatez despre activitatea redacției din Moscova a revistei, despre condițiile în care ea apare.

★

Revista are aproape 15 ani de existență. Ea a fost înființată în plin război — în anul 1943 — apărînd la început în limbile rusă și engleză. Pînă la mijlocul anului 1945 a purtat numele de „Războiul și clasa muncitoare". Curînd după înființare, revista a început să apară și în limbile franceză, germană, iar apoi în cehă, polonă, română și suedeză. Pentru a termina cu cifrele vreau să mai adaug că în prezent revista este răspîndită în peste 70 de țări, și că tirajul total al celor nouă ediții atinge sute de mii de exemplare.

Zilnic, la redacția din piața „Pușkin" sosesc numeroase scrisori purtînd mărci din diferite țări. Pe această bază în redacție a izbucnit o adevărată epidemie de filatelism. Cîțiva colaboratori au în colecție mărci rare din Madagascar, din țările Americii Latine, din insulele Reunion și din Noua Zeelandă. Abundența de scrisori este o grăitoare mărturie a interesului pe care îl nutresc cititorii față de revistă, a influenței ei crescînde și a justeței linii pe care o urmează.

Numeroși cititori din străinătate și din Uniunea Sovietică adresează redacției diferite întrebări în legătură cu situația internațională. Redacția le răspunde în coloanele revistei sau prin scrisori. Uneori, întrebările sînt foarte neașteptate și chiar curioase. Un cititor din Grecia, de pildă a întrebat de curînd ce influență a exercitat asupra situației internaționale recenta apariție a unei noi... comete!

Acestea sînt însă cazuri izolate. Marea majoritate a scrisorilor tratează probleme foarte serioase, care frămîntă pe toți oamenii de bună credință — problemele păcii, dezarmării, interzicerii armei nucleare.

Unii cititori se adresează revistei pentru a lua cunoștință de lucrările și expunerile oamenilor de știință care au participat la diferite congrese internaționale. Într-un rînd la redacție au sosit trei scrisori ale unor cititori sovietici care ne rugau să le comunicăm adresa profesorului Ciumakov care a participat la Congresul internațional de luptă împotriva pollomielitei.

În ultima vreme, redacția a început să trimită mai des în străinătate corespondenți speciali. Înainte au fost cazuri cînd cititorii au criticat diferite reportaje și note de drum pentru superficialitatea lor. De aceea, pentru a oglindi cît mai veridic situația dintr-o țară sau alta, redacția a hotărît să trimită peste hotare ziariști competenți.

Praga, Djakarta, Hanoi, Pekin, Budapesta, New York, Washington, Londra, Roma, Oslo, Belgrad, iată lista — departe de a fi completă — a orașelor din care corespondenții noștri speciali ne trimit materiale. Pe viitor, sperăm să primim și mai multe corespondențe de acest gen.

Se înțelege, însă, că oglindirea veridică și obiectivă a situației din diferite țări constituie numai o parte a sarcinilor care revin revistei. Scopul său principal este lupta pentru pace, împotriva atițătorilor la război. Revista publică articole ale militanților pe tărîm obștesc și ale oamenilor politici de seamă din Uniunea Sovietică și de peste hotare, pe diferite teme internaționale, precum și note care demască pe acei ce ar dori să dezlănțuie un nou război.

Despre forța cu care revista noastră demască pe imperialiști și colonialiști vorbește faptul că în numeroase țări burgheze difuzarea ei este împiedicată pe toate căile. Adevăratul chip al mult slăvitei „democrații" americane reiese limpede și din faptul că la redacția noastră sosesc regulat comunicări cu privire la confiscarea revistei de către autoritățile din S.U.A. În Franța „libertatea presei" își găsește expresia în aceea că de cîțiva ani difuzarea revistei „Timpuri noi" este interzisă printr-o lege specială. În Germania occidentală revista nu poate pătrunde.

Se înțelege însă că toate aceste opreliști nu pot împiedica mii de oameni să afle adevărul despre situația internațională. Într-un fel sau altul „Timpuri noi" ajunge în mîinile cititorului ajutîndu-l să-și formeze o imagine exactă despre politica țărilor din lagărul socialist.

Redacția „Timpuri noi" este bucuroasă că interesul pe care l-a suscitat revista în România a făcut necesară apariția unei ediții în limba română. Redacția noastră consideră acest lucru o cinste deosebită. Colectivul redacțional caută să facă revista cît mai folositoare și mai interesantă.

A. Kurov
secretar responsabil
al revistei „Timpuri noi"

În fiecare miercuri

Iubitorii de muzică își poartă adesea pașii pe strada Batiște din București. Aici, la Casa prieteniei româno-sovietice, ei găsesc o bibliotecă și o discotecă muzicală bine înzestrată.

Am pătruns într-o dimineață în acest lăcaș de cultură. În sală răsunau acordurile unei muzici majestuoase: Beethoven.. David Oistrah interpreta celebra sonată a primăverii! Auditori de diferite profesii: contabilul Petre Ștefu, studenții Dan Căldăraru, M. Herșcu și Adriana Băicoianu, profesoare, elevi de școli medii.

După Beethoven, alte lucrări celebre din creația muzicală universală. Astfel de audiții cu program muzical alcătuit la cererea auditorilor au loc în fiecare miercuri.

Încă nu s-a întîmplat pînă acum să nu i se poată satisface cuiva cererea. Biblioteca și discoteca muzicală a Casei prieteniei româno-sovietice sînt bine înzestrate: 6000 de discuri, 9000 de partituri, 200 benzi de magnefon, precum și numeroase cărți și manuale care tratează despre teoria muzicii. În fiecare dimineață, vin aci muzicieni, compozitori, profesori și interpreți, elevi ai școlilor medii de muzică, de coregrafie, studenți ai Conservatorului. Unii doresc să consulte diferite lucrări, alții solicită un studiu despre un anume compozitor, alții vor să audă o operă muzicală în interpretarea unui mare executant.

Mare afluență de iubitori de muzică cunosc și audițiile organizate în fiecare vineri seara pe teme dinainte stabilite și anunțate publicului.

La cerere se organizează audiții muzicale direct în instituții sau întreprinderi. O asemenea audiție a fost organizată de curînd la fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej". Manifestarea s-a bucurat de un interes deosebit.

Acum, la biblioteca și discoteca muzicală se fac pregătiri de drum. În timpul verii, Casa prieteniei româno-sovietice va organiza o serie de audiții muzicale în stațiunile balneo-climaterice pentru oamenii muncii veniți la odihnă.

E. D.

Lumini pe Neva

(urmare din pag. 1-a)

Comitetul Central al Partidului Bolșevic începînd din februarie 1917. Aici a poposit Lenin în noaptea aceea, după triumfala primire de la Gara Finlandeză. Și tot aici în aceeași noapte a expus genialele sale teze din aprilie care luminau cu puterea unui far în noapte calea proletariatului rus spre izbînda socialismului.

...Tot rătăcind în noaptea fără bezne pe cheiul de granit, am cotit după colțul școlii navale „Nahimov" și am intrînd o priveliște pe care o așteptam și o doream: „Aurora" ancorată. Crucișătorul dormea senin ca un bătrîn care și-a făcut din plin datoria. M-au copleșit amintirile. În urmă cu șase ani, ca și în urmă cu patru ani, pășisem pe puntea vasului cu inima cuprinsă de una din cele mai adînci emoții pe care le-am simțit în viață.

Călcam cu pași largi pe punte ascultînd cu luare aminte istorisirea tovarășului care mă călăuzea. În vorbele lui calde și reținute simțeam înviind frînturi din bătăliile revoluției. Cel care povestea fusese el însuși unul dintre făuritorii ei. Îl cheamă Lipatov. A fost în 1917 unul dintre inițiatorii celulei bolșevice de pe „Aurora" și vicepreședintele comitetului revoluționar al vasului. Acum este ajutorul-comandant al aceleiași „Aurore" devenită vas-școală pentru elevii școlii navale „Nahimov"

★

...Paloarea nopții albe se destrăma. Tivul de catifea albastră-violetă se deplasase de la apus la răsărit. Soarele își pregătea parcă năvala frenetică pe cerul de vară. Avionul nostru părăsise pămîntul, lua înălțime.

Ochii îmi erau ațintiți asupra unui punct. Nu mai știu ce era: obeliscul de pe Amiralitate, turnul catedralei Sf. Isaak, cupola Ermitajului sau „Aurora".

Orice ar fi fost, era Leningradul. Leningradul vechi și nou, Leningradul gloriei și revoluției, Leningradul inimii mele și al atîtor milioane de oameni de pe glob. Leningradul scînteietor sub revărsarea unui soare fantastic care tocmai ieșea din apele Balticii.

Victor Bîrlădeanu

POȘTA CONCURSULUI

Soluțiile jocurilor din cadrul concursului „Festival — Moscova 1957"

„BUCUREȘTI-MOSCOVA": 1) Ungheni — Kodima. 2) Cian — Kazatin — R. 3) R.P.R. — Siliștea. 4) Arături — UTC — ND. 5) Iu — ica — aga — MD. 6) N — Prut — ra — Kiev. 7) arjar — at — șoimi. 8) arse — Nejin — iute — im. 9) CR — pst — arome — asino. 10) I — Kotovsk — tu — lut — va. 11) Urali — inoportun — mic. 12) ni — opera — buto. 13) țar setca — av. 14) tenta — născută. 15) ala — unu — iar. 16) pădure — uman. 17) atelier — Eia.

„DIN TOATE COLȚURILE LUMII": 1) China — Arabia. 2) Ghana — it — via. 3) Rin — Siria — est. 4) el — at — Albania. 5) Cipru — na — la — B. 6) I — Agra — Aglae. 7) trei — pace — al. 8) crin — Cos — Riga. 9) Australia — el. 10) nd — Iana — lumii. 11) a — in — Dra — ceas. 12) Dunăre — io — n — t. 13) ard — Olanda — se. 14) Sias — r —Egipt. 15) Osaka — Coreea.

„ORAȘUL FESTIVALULUI": 1) Gorki — Maiakovski. 2) Udarnik — a — inițiа. 3) mărețe — muzeu — ar. 4) Timiriazev — stol. 5) Ka — ln — Aral — stive. 6) A — visuri — ostie — N. 7) Lion — mn — ast — H — ei. 8) uzi — roade — ah — imn. 9) JV — mer — orologiu. 10) Serov — br — M — ra — LB. 11) KS — Dinamo — sertar. 12) atrasă — aul — arta. 13) iie — Tunul tar — uit. 14) Aa — cetate — verde.

„CITEVA CUVINTE DESPRE GAZ-DE": 1) Matrosov — Zoia. 2) Pavlik — Siberia. 3) era — Vania — ader. 4) tenta — optimi. 5) es — lia — amanet. 6) aino — S — L — P — ero. 7) Eure — bemol — GK. 8) GV — Kazahstan — U. 9) A — ti — iță — roire. 10) stîncă — reis — ov. 11) țim — orb — LV — mm. 12) enunț — ar — aliat. 13) Lari — Oleg — Etna. 14) LR — Koroliova — R. 15) oare — Aneta — nea.

„PE COLINELE LENIN": 1) Colinele Lenin. 2) epocă — Ogariov. 3) ram — Herten. 4) aromă — seu — al. 5) Minin — străini. 6) înot — C — Aar — If. 7) C — setos — simț. 8) anoa — marmura. 9) ev — foaier — ta. 10) cs — ard — stadiu. 11) amoniac — A — ied. 12) beton — ARLUS — I. 13) ii — stemă — scut 14) naștere — S — Umo. 15) Enea — arătător. 16) țol — stăviliri. 17) evolua — albe — I.

„INTILNIRE CU POEȚII SOVIETICI": 1) Gorki — Mțiri. 2) Surkov — Iașin. 3) își — liceu — KG. 4) menuete — roșu. 5) ovală — rj — mer. 6) N — A — Acasa — A. 7) Oșanin — rotim. 8) val — gibon — Na. 9) Tihonov — pur. 10) sumar — R — nume. 11) clor — Ticina. 12) I — vătași — Tna. 13) pe — mim — ubi — V. 14) așa — nab — A — od. 15) cel — Anastase. 16) Inber — R — rîse. 17) oier — Utkin — V. 18) vn — golodnii.

(continuare în numărul viitor)

Cîștigătoarea concursului din 1956 ne scrie

La concursul nostru din 1956 premiul special — o excursie în U.R.S.S. — a fost cîștigat de tov. Elisabeta Giorgeti, funcționară la fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej" din Capitală. Zilele acestea, am primit de la tov. Giorgeti următoarea scrisoare:

CĂTRE
REDACȚIA GAZETEI „VEAC NOU"

M-am înapoiat acum cîteva zile din excursia Kiev-Moscova cîștigată la concursul de jocuri distractive din iarna 1956—1957.

Am văzut acolo lucruri minunate, am fost primiți foarte bine și am regretat doar că excursia s-a terminat prea repede.

Tin să vă mulțumesc pe această cale pentru inițiativa și munca dv. de organizare a concursurilor și urez viitorilor cîștigători ai actualului concurs călătorie plăcută!

Sper că actualul concurs nu e ultimul și succesul de care s-a bucurat vă va încuraja pentru organizarea și în viitor a concursurilor cu premii.

Elisabeta Georgeti
B-dul Libertății 139 Militari
București

Să vorbim despre dragoste

Ca răspuns la mîlle de scrisori trimise de cititori redacțiilor, comitetului de radio, scriitorilor, presa sovietică închină în ultima vreme multe coloane dragostei și vieții de familie. Prin intermediul cuvîntului tipărit, mii de oameni sovietici de cele mai diferite vîrste și profesiuni își spun punctul de vedere cu privire la aceste probleme fundamentale, cer răspuns la îndoielile și căutările lor.

Cum vede tineretul sovietic dragostea și căsătoria? Din noianul de scrisori care vorbesc despre fericire și suferință, se desprind cîteva idei interesante.

Controversa — dacă o putem numi așa — asupra dragostei este purtată de pe poziții sufletești diferite. Sînt spuse lucruri atît de omenești, de simple și de obișnuite, de cunoscute și dorite, încît nu ne îndoim că ele își vor găsi lesne loc în inima tuturor îndrăgostiților, a tuturor acelora care n-au trecut prin viață fără să simtă fiorul minunat al iubirii.

„De ce se spune că trebuie să crezi în dragoste, cînd ea nu există? — se întreabă cu amărăciune o fată din Riga. N-am întîlnit încă în viață un exemplu de dragoste curată, sinceră. Și nu vreau să țin seama de exemplul oamenilor celebri, fiindcă probabil că la ei și iubirea era deosebită".

Fata are numai 16 ani. Experiența personală nu i-a dat încă prilejul să verifice ce este adevărat și ce nu în impresia ei despre un sentiment uman fundamental. A văzut în schimb exemplul urît al cîtorva prieteni.

„Te rog nu-i crede pe ei — îi răspunde fetei din Riga o studentă din Moscova. — Crede-mă pe mine, pe mii și zeci de mii ca mine. Ai să-ți spui: „îi convine să vorbească, e fericită!" Nu, nu sînt fericită în sensul în care crezi. M-am îndrăgostit pentru prima oară la 21 de ani. Iubesc din toată inima, cu sinceritate și pasiune. Dar dragostea mea nu este împărtășită și nici nu va putea fi înțelegi? Și totuși sînt fericită; fericită fiindcă m-am convins că există acest sentiment curat, puternic, adevărat, și fiindcă eu îl cunosc".

În unele scrisori dragostea este privită cu ochi critic, cu judecată rece, cu luciditate — adăposturi în care se refugiază cei incapabili de emoții puternice și durabile.

Zeci de răspunsuri le vin cu promptitudine. În dragoste nu cunoști proporții — sună ele. Totul se ridică la puterea infinit. Aici răspunsul trebuie să vină cu exaltare, cu clocot, cu întreaga-ți ființă.

„Fata pe care o iubeam m-a părăsit fiindcă în urma unui accident am rămas invalid. Și eram așa de sigur de dragostea ei..."

Sute de prieteni necunoscuți încearcă să aline durerea acestui muncitor din Saratov. Dar nu prin cuvinte de consolare de obicei nefolositoare în situații de acestea, ci prin exemple, exemple și iar exemple, convingătoare, reconfortante.

Și iată o frază dintr-o altă scrisoare a aceluiași muncitor: „Mă bucur că n-am pus la îndoială existența dragostei".

În multe scrisori sînt condamnate fetele care consideră dragostea drept un simplu divertisment, un prilej de distracții și tinerii care teoretizează și practică „iubirea ușoară" făcîndu-și un titlu de glorie din a minți cît mai multe femei. Nu există „iubire ușoară", există numai ticăloșie — li se răspunde acestora. Iubirea este o mare forță sufletească, în stare să înfăptuiască minuni, să ducă omul înainte, să-l facă mai bun și mai frumos. Iubirea este un mare dar făcut omului.

Iată ce crede tineretul sovietic despre dragoste. Iată concluzia care se desprinde din aceste discuții.

În indisolubilă legătură cu dragostea, tineretul sovietic dezbate problema căsătoriei, a vieții de familie. Pentru ca o căsnicie să fie fericită, numai dragostea nu este de ajuns — subliniază cele mai multe scrisori. Ea trebuie să fie hrănită cu șingele cald al respectului și încrederii reciproce, al idealurilor comune, al intereselor comune în muncă, în viața personală, în activitatea obștească.

Pentru ca o căsnicie să fie trainică, între soți trebuie să existe o deplină egalitate în drepturi și îndatoriri.

Unii participanți la discuție leagă problema căsniciei de greutățile materiale. „Am divorțat — scrie un tînăr din Harkov — fiindcă locuiam într-o cameră prea mică. Nervii și certurile zilnice ne-au distrus iubirea".

O dragoste adevărată nu dispare odată cu ivirea primelor greutăți, dealtfel inerente într-o căsnicie — i se răspunde acestuia. Dimpotrivă, greutățile pe care le învingi împreună, fericirea și îndestularea materială pe care le asiguri muncind cot la cot, cimentează familia. O iubire adevărată, o înțelegere deplină între soți rezistă la toate încercările și asigură trăinicia familiei.

Multe scrisori dezbat situația specială a femeii într-o căsnicie. Femeia este aceea care rezolvă treburile gospodărești, numeroase și obositoare, și de cele mai multe ori face aceasta pe lîngă cele opt ore de muncă. În afară de faptul că în felul acesta obosește mult mai mult decît bărbatul, îi rămîne și foarte puțin timp să se ocupe de viața ei sufletească, să se îngrijească. Scrisorile sînt un adevărat apel către tinerii soți care încep viața în doi. Ajutați-vă soțiile — cer ele, aveți pentru ele înțelegere, grijă, atenții. Oricare gest de atenție, cît de neînsemnat ar părea el, nu trece neobservat.

În această discuție despre familie se insistă mult asupra divorțurilor, a mîncunii dintre soți. Sînt condamnați cu asprime cei ce calcă în picioare principiile înalte ale vieții de familie și e susținută cu căldură ideea căsniciei întemeiată pe dragoste, prietenie, înțelegere, sinceritate.

Mulți dintre autorii scrisorilor ce dezbat problema căsniciei sînt oameni în vîrstă, care au străbătut drumul acesta plin de bucurii și suferințe. Ei vin cu dragă inimă să-i ajute pe tineri cu experiența lor, cu exemplul lor.

Pentru ei, primăvara vieții, anotimpul gingaș al mugurilor, al începuturilor a trecut. Spirala nevăzută a vîrstelor a urcat mereu. Seva tinereții a ajuns la împlinire. Și acum privesc în urmă la anii care au trecut.

„Îl iubesc pe soțul meu de douăzeci și opt de ani — scrie o colhoznică din regiunea Iaroslavl. Între noi, odată cu anii care s-au scurs, s-a statornicit, pe lîngă dragoste, o puternică prietenie".

Emoționantă mărturisire... Femeia este aproape bătrînă. Una după alta, au trecut zilele vieții ei. Dar astfel de zile, pline, bogate, n-au decît să treacă!

Am urmărit cu pasiune discuția aceasta despre felul cum vede tineretul sovietic dragostea și familia. Și am avut tot timpul senzația că asist la o lecție pe care o dă viața însăși.

S-ar putea crede că este nepotrivit să expui aprecieri publice sentimente intime, situații care te privesc numai pe tine. Dar miile de scrisori ale cititorilor sovietici, discuțiile organizate de revistele sovietice dovedesc contrariul. Ele sînt un minunat mijloc de educație morală a tineretului, ajută multora să găsească drumul drept în viață. Fiindcă în aceste scrisori, în aceste discuții oamenii vorbesc despre experiența lor, iar faptele sînt întotdeauna convingătoare.

Iulia Scutaru

săptămîna

Neutralitate activă

Tratativele sovieto-finlandeze, ca și vizita conducătorilor sovietici în Finlanda au fost încununate, fără îndoială, de un mare succes. Căldura primirii, aclamațiile popu'ației, afluența la declarațiile de presă, limpezimea și sinceritatea comun'catului final, toate pledează pentru a considera tratativele dintre 6 și 13 iunie ca o contribuție remarcabilă nu numai la consolidarea re'ațiilor dintre cele două țări dar și la întărirea păcii în Europa. Constatarea evoluției deosebit de favorabile a colaborării, identitatea de vederi în ceea ce privește năzuința spre menținerea păcii și securității internaționale, amplificarea legăturilor comerciale și culturale și invitarea președintelui Republicii Finlandeze în Uniunea Sovietică constituie tot atîtea fapte îmbucurătoare care lasă să se prevadă o și mai mare apropiere între cele două țări.

Finlanda este o țară neutră. Tratatul sovieto-finlandez din 1948, prelungit apoi în 1955 pe alți 20 de ani, este primul document internațional care consacră neutralitatea Finlandei. Aceasta poate culege acum în liniște roadele unei politici care a menținut țara după 1945 în afara contradicții or dintre interesele marilor puteri și a închinat energiile ei construcției pașnice, Finlanda poate face acum comparație între nivelul de trai pe

care l-a permis neutralitatea și fenomenele de criză abătute asupra atîtor state mici care s-au aventurat pe calea militarismului occidental. Dar Finlanda n-a înțeles neutra'itatea ei în sens pasiv. Există în comunicatul final de la Helsinki un pasaj care trebuie cu deosebire reliefat. El se referă la străduințele Finlandei „în primul rînd în acea parte a Europei unde este situată" de a netezi pe viitor contradicțiile internaționa'e, de a lucra pentru apropiere „în direcția unei înțelegeri tot mai bune bazate pe încrederea reciprocă". Această concepție de neutralitate activă, de neutralitate concepută ca un efort de apropiere și nu ca simplă menținere în afara contradicțiilor, constituie desigur un element nou, care trebuie apreciat la justa lui valoare și care nu va rămîne fără efect, mai curînd sau mai tîrziu, în sectorul nordic.

Un alt e'ement care trebuie subliniat este convingerea împărtășită de ambele guverne că desfășurarea favorabilă a activității O.N.U. este legată de înfăptuirea principiului universalității ei. Deși lucrul nu este declarat expres, nu trebuie prea multă perspicacitate pentru a sezisa aluzia la primirea Chinei populare în O.N.U. Faptul că Finlanda la poziție în această chestiune, ca și în problema dezarmării, că se pronunță pentru interzicerea necondiționată a armelor atomice și cu hidrogen și pentru încetarea imediată a experiențelor cu aceste arme, nu poate decît să contribuie la o și mai mare apropiere de Uniunea Sovietică și la întărirea șanselor păcii în nordul Europei. În acest sens, vizita conducătorilor sovietici în Finlanda, prin schimbul deschis de vederi, prin cunoașterea și apropierea ocazionate între oameni de bună voință, va fi servit hotărîtor o cauză mare.

Curtoazie curioasă

Comentariile presei asupra rezultatelor conferinței de la Karaci a reprezentanților statelor participante la pactul de la Bagdad nu sînt prea entuziaste. În afara cooptării Statelor Unite în comitetul militar al pactului, se pare a nu se fi ajuns la o aliniere a punctelor de vedere. În tot cazul e cert că teza americană a creării unui comandament unic similar celui din cadrul pactului nord Atlantic nu a fost acceptată. Iar divergențele britano-americane par a se fi accentuat în legătură cu intenția americană de a obține aderarea Arabiei Saudite la pactul de la Bagdad prin cedarea oazei Buraimi, actualmente aflată sub protectorat britanic. Iordania de asemenea, cu toate presiunile exercitate asupra ei, a rămas, deocamdată în afara pactului.

Epilogul a fost însă pătrunderea flotei militare britanice în Marea Neagră. Sub pretextul unuj act de curtoazie, vase de război arborînd pavilionul amiralului Adwards au efectuat între 13 și 17 iunie o așa zisă „vizită" în porturile turcești Zonguldak, Amasru și Samsum. De fapt era vorba de manevre combinate britano-turcești pe coastele sudice ale Mării Negre și, așa cum a arătat presa sovietică, de un act neprietenesc la adresa altor puteri riverane. Într-adevăr, cu excepția unei vizite de curtoazie în 1947, vasele britanice sînt primele unități militare a'e unui stat neriveran care pătrund în Marea Neagră după semnarea în 1936 a Convenției de la Montreux. Este natural ca opinia publică sovietică să vadă în adevărata lui lumină faptul acesta și să tragă concluziile logice ce se impun.

În legătură cu acest fapt, ar fi interesant să ne închipuim reacția britanică în cazul cînd flota de război sovietică ar face o vizită de similară curtoazie în porturile nord Africane din apropierea Suezului sau Gibraltarului, sau reacția americană în cazul în care vase sovietice ar pătrunde în golful Mexicului. Dar Uniunea Sovietică nu întreprinde nimic ce ar putea leza susceptibilitatea puterilor occidentale, nici ca deplasări navale, nici ca organizații militare în vecinătatea frontierelor străine, cum e pactul de la Bagdad.

U.R.S.S. și țările nordice

Întărirea legăturilor sovieto-finlandeze nu va putea rămîne fără efect asupra relațiilor viitoare dintre țările nordice și Uniunea Sovietică. Se știe că țările nordice s'nt legate între ele, în afară de poziția geografică sau de afinitățile concepțiilor de viață și de o serie de tratate economice și politice. Consultări au loc între ele periodic în toate marile probleme care le privesc și s-a vorbit chiar de mu'te ori de o așa zisă solidaritate nordică. Dar, în afara Finlandei, numai Suedia este neutră, iar Norvegia și Danemarca sînt încadrate în organizația pactului nord-Atlantic. Însă și în Suedia — așa cum a declarat N. S. Hrușciov la conferința de presă de la Helsinki — „se aud uneori glasuri care nu contribuie la slăbirea încordării". În ceea ce privește Norvegia și Danemarca, sînt încă vii în memorie mesajele trimise acum cîtva timp de N. A. Bulganin primilor miniștri Gerhardsen și Hansen și în care se atingea problema riscurilor pe care le asumă aceste țări cînd oferă baze de operații militare unor puteri străine.

Uniunea Sovietică a acordat totdeauna o deosebită importanță relațiilor cordiale cu țările nordice și a fost afectată de faptul că unele din ele au cedat pasul unei politici militariste neprietenoase. „Noi nu ascundem — a declarat N. A. Bulganin la aceeași conferință de presă — că acordăm o mare însemnătate ajungerii la o înțelegere reciprocă cu țările scandinave. Guvernul sovietic consideră că ar fi util să se continue în comun eforturile pentru a se găsi forme acceptabile pentru ambele părți de colaborare pașnică între U.R.S.S. și aceste țări".

Această invitație deschisă la colaborare nu va trece neobservată. Istoria recentă a relațiilor sovieto-fin'andeze constituie un exemplu cît se poate de elocvent pentru restul țărilor nordice, cu atît mai mult cu cît între U.R.S.S. și Finlanda au existat în trecut divergențe și conflicte armate, pe cînd între U.R.S.S. și celelalte țări nordice nu au existat decît raporturi pașnice. Relațiile sovieto-finlandeze pot fi țărilor nordice un îndreptar de politică realistă, întemeiată pe respectul reciproc al suveranității și independenței, pe neamestecul în treburile interne și în concepția de viață respectivă și, în sfîrșit, pe legături economice și culturale ample.

Riscurile izolării

După două întreruperi destul de puțin justificate, discuțiile subcomitetului comisiei O.N.U. pentru dezarmare au reînceput la Londra. Ca și cele anterioare, faza a treia se caracterizează de la început prin propunerile ferme făcute de delegatul sovietic: sistarea pe 2-3 ani a experiențelor cu arma atomică și cu hidrogen, crearea unei comisii internaționale de supraveghere a îndeplinirii obligației de încetare a experiențelor și înființarea unor posturi de control pe teritoriile U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii și în zona Pacificului. Dar, ca și pînă acum, fără a face propuneri explicite, fără a sugera soluții concrete, delegații occidentali se mențin la tactica tergiversării, mul'umindu-se să bagatelizeze tezele sovietice prin obiecțiuni de amănunt, care nu lasă să se întrezărească nici perspectiva în aprecierea situației și nici dorința ca discuțiile să ducă la un rezultat efectiv.

Faza precedentă începuse sub zodia optimismului și presa americană preamărise „liberalismul" unor pro-

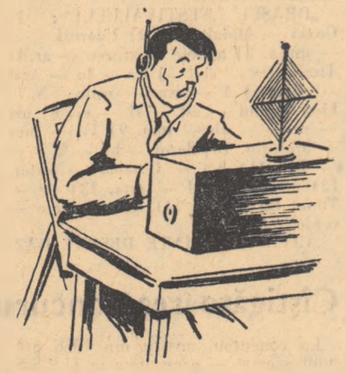

puneri care n-au mai fost făcute. De astă dată aceeași presă împrăștie scepticism asupra puterilor cu care d. Stassen, delegatul american, s-ar fi reîntors de la Washington. În ciuda acestor manevre ideea dezarmării ancorează însă pe zi ce trece tot mai adînc în conștiința opiniei publice americane. Cu toate riscurile la care se expun, oamenii de știință de peste Ocean nu se mai dovedesc atît de timorați ca în trecut și semnează avertismente care trezesc publicul și zguduie temeinic pozițiile pe care s-au situat diplomații Departamentului de Stat și militarii Penta-

Canapeaua

Anecdota e veche dar mereu actuală. Un om politic, cedînd farmecelor unei femei, a consimțit la concesii care priveau patrimoniul statului. Cînd faptul a devenit public, măsura de pedeapsă a fost îndepărtarea canapelei din biroul eminenței; se găsise astfel adevărata vinovată.

O impresie similară ne face încercarea unei grupări de state din cadrul Organizației Națiunilor Unite de a proceda la modificarea neîntîrziată a Cartei statutare a acesteia. Nu faptul de a se fi refuzat organizației importanța la care avea dreptul; nici încercarea de a se face din Adunarea Generală o simplă mașină de vot la discreția anumitor puteri; nu tentativa de a schimba acest organism într-un instrument de amestec în treburile interne ale țărilor independente; nici, în sfîrșit, șirbirea caracterului ei universal prin neadmiterea unei mari puteri ca China ar

fi vinovate. Vinovată că O.N.U. a manifestat lipsă de operativitate în atîtea rînduri, că s-au luat uneori atitudini care învrăjbeau în loc să apropie pe membrii organizației este — în concepția grupării amintite — Carta O.N.U. De unde și imperioasa nevoie de a se trece la amendarea ei, pe ici pe colo, și anume prin părțile esențiale.

Întrunirea recentă la New York a reprezentanților celor 81 state membre a avut misiunea de a discuta modificarea Cartei amintite. Ideea modificării eventuale, susținută de unele delegații occidentale, nu a s'îrnit adeziunea așteptată. Zece țări europene și asiatice au susținut amînarea cu doi ani a discuțiilor, Adunarea Generală urmînd să se pronunțe asupra propunerilor de modificare în 1959. Delegatul sovietic a avut o atitudine categorică; el a arătat că U.R.S.S. se opune principial oricărei modificări a Cartei, întrucît ar leza principiile care au determinat elaborarea ei și ar duce la o înrăutățire a situației internaționale. Ceea ce trebuie să se urmărească — a spus Arkadiev — nu este modificarea, ci o tendință de colaborare cît mai accentuată în cadrul actualelor prevederi ale Cartei. Acest punct de vedere a fost susținut și de către reprezentanții democrațiilor populare și ai unei serii de țări asiatice, printre care și India.

Dar în cadrul actualei conferințe, ca și în plenul Adunării Generale, majoritatea se formează după aceleași calcule de dependență politică. Nu este exclus să se întrevadă de pe acum rezultatele discuțiilor, dacă punctul de vedere al necesității coeziunii între toate țările participante, și în special între marile puteri, nu va triumfa asupra manevrelor diversioniste.

Opinia publică are cuvîntul

Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo a emis, printre celelalte declarații finale, una referitoare la armistițiul nuclear și la dezarmare. Nu e prima dată cînd acest organ suprem al partizanilor păcii se pronunță pentru încetarea imediată a exploziilor experimentale. Dar, de la 2 aprilie cînd a lansat ultimul său apel în acest sens, exploziile au continuat și, bine înțeles, pericolul de contaminare radioactivă a crescut. „De atunci, spune declarația de la Colombo, primejdia acestor explozii a devenit mai evidentă și nimeni pe lume nu poate să afirme că ar fi ferit de primejdia acestor explozii în prezent sau viitor".

Toate atestările oamenilor de știință, din toate părțile globului, confirmă pe de-a-ntregul această afirmație și gravitatea ei nu mai poate fi trecută cu vederea. Nu se mai poate, de asemenea, invoca argumentul că armistițiul nuclear ar avantaja numai țările care nu posedă arme nucleare, întrucît Uniunea Sovietică, care a produs cea dintîi bomba cu hidrogen, a fost totuși cea dintîi care a cerut și a repetat mereu de atunci încoace această cerere — atît încetarea cursei înarmărilor nucleare cît și renunțarea totală de a recurge la armele atomică și cu hidrogen.

Apelul acesta cade într-un moment și pe un teren pregătite atît de îngrijorarea opiniei publice a lumii cît și de pozițiile tot mai curajoase luate de oameni de știință, de oameni politici, de partide și chiar de unele guverne din Asia și din Europa. În țări ca Franța și Germania, în care cercetările nucleare sînt foarte avansate, opinia publică este de mult cîștigată pentru ideile pe care le conține apelul de la Colombo. În Marea Britanie, laburiștii și liberalii s-au pronunțat pentru încetarea exploziilor. Învingînd riscurile vînătorii de vrăjitoare, oamenii de știință americani și-au luat sarcina să trezească din letargie atenția concetățenilor lor.

În asemenea situație este evident că puterile posesoare ale armelor nucleare, și care au refuzat pînă acum ideea unui armistițiu, vor trebui să cedeze presiunilor populare. Un indiciu indubitabil este faptul că, în cercurile oficioase britanice, a început să se ventileze ideea unui armistițiu de aproximativ un an de zile. Z.arele americane, la rîndul lor, au vorbit de intenții de sistare pe timp de 10 luni a experiențelor. Dar, chiar dacă din domeniul ipotezelor ar trece în acela al propunerilor, tezele de mai sus nu se pot susține. Asemenea termene sînt prea scurte și nu constituie decît un răgaz de perfecționare între două serii de experiențe. Ele nu diminuează cu nimic pericolul contaminării radioactive și, în plus, favorizează continuarea cursei nucleare. Dacă nu se poate realiza dintr-o dată armistițiul definitiv cerut la Colombo se impune cel puțin acordul asupra termenului minimal de 2—3 ani, propus de delegația sovietică în discuțiile de dezarmare de la Londra.

Revelații

Reîntors după al cincilea pelerinaj la Washington, cancelarul Adenauer a declarat între altele presei că:

1. Germania federală va continua înarmarea, independent de discuțiile de dezarmare de la Londra;

2. O înțelegere între S.U.A. și U.R.S.S. nu va stipula în prima fază o reducere a forțelor armate și armamentelor din Europa.

Declarațiile acestea nu sînt, poate, atît de importante prin ceea ce cuprind cît mai ales prin dedesubturile pe care lasă să se întrevadă. Ele aruncă într-adevăr lumină asupra intențiilor Departamentului de Stat, intenții care nu s-au putut manifesta deocamdată deschis în cursul tratativelor de la Londra. Căci în timp ce purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat a declarat, după a doua întoarcere a d-lui Stassen din Statele Unite, că propunerile sovietice sînt în curs de studiu și că nu știe nici data nici cuprinsul contrapropunerilor, cancelarul Adenauer a și dezvăluit, cu anticipație, o parte din cuprins.

Se știe că V.A. Zorin propusese ca zona de inspectare și limitare a armamentelor să cuprindă ambele părți ale Germaniei și statele vecine cu ele; efectivele celor patru puteri staționate în această zonă să fie micșorate și limitate; în zonă să nu fie depozitate arme nucleare; statele din zonă să-și ia angajamentul renunțării la forță pentru rezolvarea litigiilor. Or, afirmînd că Germania federală continuă cursa înarmărilor, cancelarul Adenauer a mărturisit implicit refuzul Departamentului de Stat de a include întregul teritoriu german în zona de limitare și de inspectare a armamentelor, precum și neacceptarea celorlalte consecințe care decurg din propunerile sovietice.

Se poate spune că, dintre toți oamenii politici vest-europeni, cancelarul Adenauer este cel mai apropiat Departamentului de Stat și destul de bine informat asupra intențiilor acestuia. Din această cauză declarațiile sale constituie de fapt o revelație a sensului tergiversărilor și aminărilor intervenite în discuțiile de la Londra și poate chiar, în ultimă analiză, și o

prezentare parțială a tezelor pe care d. Stassen nu le-a putut înfățișa pînă acum. Nu e exclus, de asemenea, ca declarațiile lui Adenauer să constituie un balon de încercare pentru verificarea ecoului produs atît în cercurile participanților la discuțiile subcomitetului comisiei O.N.U. pentru dezarmare cît și în rîndurile opiniei publice americane.

Cronicar

vineri

Spania. Fapt divers: Francisco Puentenegro, în vîrstă de 44 de ani, din orășelul Vilavarde, provincia Va adolid, a declarat reprezentanților din Madrid ai presei străine că e gata să-și vîndă un ochi unui american care și-a pierdut vederea.

La insistențele ziariștilor stupefiați, Puentenegro — altminteri zgîrcit la vorbă — a adăugat că are patru copii pe care nu e în stare să-i hrănească, el însuși fiind grav bolnav. Ochiul, însă, pe care-l oferă spre vînzare, este — fiți încredințați, domnilor! — perfect sănătos. Așa le-a vorbit ziariștilor străini din Madrid Francisco Puentenegro, după care s-a refugiat — cum se spune de obicei în asemenea împrejurări — într-un mutism desăvîrșit. Stătea în fața reprezentanților presei cufundat în suferința sa fără margini, pe care absența vorbe or o făcea și mai cutremurătoare. Din ce fîntîni de deznădejde, din ce abisuri ale disperării a țîșnit bizara lui idee? Stătea fără cuvînt, ca o statuie a suferinței omenești, și doar ochiul său — doar ochii săi, căci pînă se va găsi amatorul îi mai are încă pe amîndoi — cl'peau des și umed, atrăgînd asupra lor, ca un magnet, privirile interlocutorilor.

Într-un tîrziu, cînd s-au convins că nu mai e nimic în plus de stors de la acest subiect, ziariștii l-au încredințat pe omul acela de 44 de ani că au luat notă de oferta sa pe care — oricum ai lua-o — rămîne cam neobișnuită. Încă în aceeași zi au difuzat-o, fără comentarii, prin intermediul agențiilor de presă.

La ora cînd scrim aceste rînduri nu știm ce ecouri a stîrnit această ofertă în țara tuturor posibilităților. Nu cunoaștem încă numele celui în favoarea căruia se va adjudeca ochiul lui Francisco Puentenegro, suma la care se va încheia tranzacția și nici felul în care cumpărătorul va face plata: în bani peșin, pe cale de cec, sau în alt fel...

Să sperăm însă că ziariștii străini de la Madrid își cunosc meseria și vor face ca oamenii să afle pînă la capăt istoria acestui fapt divers — care este totodată un document al realității contemporane.

sîmbătă

În ziua în care, sleit de puteri și ajuns de mult la capătul răbdării, Cristofor Columb a aruncat ancora la țărmul stîncos al noului continent, nu avea desigur cum să știe că printre consecințele îndepărtate ale descoperirii sale va fi și aceea că tipologia omenească se va îmbogăți, cîndva, cu o nouă figură — aceea a gangsterului. Căci nu s-a găsit încă nimeni care să conteste faptul că gangsterul este un produs specific al pămîntu'ui american. Mai specific chiar decît guma de mestecat, decît filmele cu pin-up girls, sau decît oricare alt detaliu al civilizației transoceanice.

Apariția gangsterului pe scena vieții a însemnat cea mai crasă dezavuare a vechiului dicton potrivit căruia nimeni nu e erou în țara lui. Nu, în acest caz dictonul nu este numai vechi, ci cu totul învechit. Gangsterul este în primul rînd erou în țara sa, unde alimentează o întreagă literatură (întrecută poate, sub raportul tirajului, doar de literatura pornografică), apare în nenumărate filme în două și mai multe serii, acordă interviuri radio și televizate etc., etc. Nici nu se poate compara poziția socială pe care o ocupă în societatea americană cu cea din lumea veche, unde nu numai că nu este adulat, dar — oroare! — stîrnește chiar un puternic sentiment de aversiune, de repulsie!

Într-o singură împrejurare opinia americană — și aici vorbim bine înțeles de opinia oficială — îi devine defavorabilă: atunci cînd gangsterul devine KID-NAPPER, răpitor de copii. Atunci și cele mai „libere" spirite convin că gangsterul a întrecut măsura, că a răpi părinților copiii lor este un lucru abominabil. Acesta este un lucru odios, împotriva naturii, care nu poate fi tolerat.

...Așa cum este fapta poliției din Chicago, care neputînd schimba hotărîrea soților Kozmin de a se repatria în Uniunea Sovietică, le-au răpit pe cei patru copii, între care și un prunc de zece luni, smuls în chipul cel mai brutal din brațele mamei sale.

E un act abominabil, de o cruzime monstruoasă, nu numai în accepția moralei noastre, europene. Căci KID-NAPPER-ul, răpitorul de copii, este condamnat pînă și de morala — atît de relativă — a celora care consideră gangsterul un exemplu de eroism și de curaj civic.

duminică

Din timp în timp, cîte un incident petrecut într-un punct sau altul al globului, readuce pe tapet chestiunea eticii profesionale a ziaristului. Cu cîtva timp înainte, guvernul maghiar a fost nevoit să ceară rechemarea unor ziariști americani care în afară de colportarea de știri fanteziste, se îndeletniceau asiduu cu instigarea elementelor dubioase la acțiuni contrarevoluționare. Recent de tot, autoritățile din Djakarta au cerut ca John Russell, corespondentul agenției United Press să fie declarat persona non grata, deoarece a difuzat informații inexacte, ostile statului indonezian. Sînt numai două din numeroasele cazuri de acest fel, înregistrate în ultimul timp.

De ce această pervertire atît de reprobabilă a profesiei, această abdicare de la ceea ce ar trebui să fie steaua călăuzitoare a fiecărui ziarist — adevărul? Răspunsul la această întrebare îl găsim în însăși structura marii prese capitaliste, unde se adună ca într-un focar interesele marilor concerne economice și financiare, cît și ale grupărilor politice care le reprezintă. E un climat infernal, în care înflorește turpitudinea, poltroneria, minciuna, cinismul cel mai abject.

...Și dacă în viața politică acest climat fetid a dat naștere tipului de diplomat care consideră că dumnezeu l-a dat graiul ca să-și ascundă gîndurile, în ziaristică el a produs acel tip de gazetar care consideră că o știre falsă e de două ori mai bună decît o știre adevărată. Pentru că o știre falsă — o dată o dai și a doua oară o dezmin'i...

Călăuzindu-se după acest — să-i spunem — aforism, mai e de mirare că mai de vreme sau mai tîrziu acest soi de ziariști sfîrșesc prin a fi declarați persoane indezirabile de către țările de a căror ospitalitate binevoitoare abuzează?

luni

Ingrată e meseria de ministru de război vest-german! Pînă și clipele cele mai du'ci sînt tulburate de conștiința grelelor răspunderi de stat. Iată, de pildă, în aceste zile, Franz-Iosef Strauss se află în voiaj de nuntă. Credeți, însă, că-și poate savura, ca orice muritor de rînd, mica-i fericire personală? Cituși de puțin! Căci — fatalitate! — tocmai în aceste zile cabinetul de la Bonn are de înfruntat valurile protestului general stîrnite de vestea despre moartea celor 15 recruți care și-au găsit un sfîrșit tragic cu prilejul unor manevre militare.

Este adevărat că subalternii lui Strauss fac tot ce pot pentru a atenua impresia penibilă produsă de această tristă întîmplare. Un purtător de cuvînt al ministrului de război a declarat chiar că în „accidentul de pe riul Iller" — cum este oficial denumit — nimeni nu a fost conștient de pericolul care sta în față. Departe de a lămuri, această explicație a încurcat și mai mult lucrurile. A urmat o nouă serie de declarații oficiale, în cursul cărora maiorul Schmückle a fost nevoit să admită că batalionul aeropurtat din care făceau parte victimele a fost supus unei „instrucții aspre", după „mentalitatea americană". Și astfel explicațiile se succed una după alta, ocolind însă cu încăpățînare fondul chestiunii.

În timpul ăsta, d-nul Strauss își trăiește romanul de dragoste a'ături de tînăra d-sale consoartă. La mii de metri înălțime, undeva într-un sat cocoțat prin Alpi, sau legănați ușor de valurile Adriaticei (dintr-o omisiune regretabilă sau, poate, din considerente de ordin militar telegramele nu precizează unde-și petrec însurățeii luna de miere) domnul și doamna Strauss trăiesc cele mai frumoase zile ale proaspetei lor căsnicii.

marți

La Paris, munții sînt destul de rari. Amatorii de plăceri alpestre trebuie să plece în Vosgi sau în Savoia ca să-și satisfacă nobila pasiune. În aceste împrejurări e desigur de prisos a mai adăuga că nu oricine își poate îngădui plăcerea de a sorbi aerul marilor înălțimi.

Numărul alpiniștilor nu este așa dar prea mare în capitala Franței. Dar dacă cei care ar dori să fie socotiți ca atare nu pot fi prea mulți, sînt în schimb persoane de obicei foarte sus-puse. Ca fostul prefect de poliție Baylot, ca doamna Susanne Labin, care a inaugurat recent în coloanele minusculului ziar „Le Populaire de Paris" o furibundă campanie anticomunistă și încă o seamă de figuri cărora cuvîntul muntele atunci cînd e folosit în cea de-a doua accepție a lui, aceea din timpul Revoluției franceze, le provoacă totuși o senzație vecină cu răul de mare.

Aceste persoane, care fac parte din cercurile cele mai înalte ale societății bune, s-au întrunit pe plan sportiv în „Clubul alpiniștilor parizieni". Spre a-și afirma cu brio existența și rațiunea de a fi, acest club a organizat zilele acestea o manifestare care a dovedit că membrii săi s-au ridicat la înălțimea marilor comandamente ale ceasului de față. „Clubul alpiniștilor parizieni" a pus astfel la cale un simpozion despre... interzicerea partidului comunist francez.

Cu acest prilej s-au tras multe sfori, s-au bătut multe piroane și nenumărate au fost încercările izbutite de escaladare a bunului simț și decenței.

Desigur, au fost și accidente. Mulți alpiniști mai puțin încercați au căzut în prăpastia ridicolului.

Pe scurt, cuvîntul de ordine sub semnul căruia s-a desfășurat adunarea „alpiniștilor" parizieni a fost: „Sus fascismul!", „Jos democrația!" Ceea ce aduce aminte de niște lozinci mai degrabă sus—pecte.

Și care, în orice caz, nu duc prea departe.

miercuri

De la cel de-al 22-lea etaj al unui zgîrie-nor din New York un om conduce un imperiu uriaș, care se întinde din Marea Caraibelor și pînă în Japonia.

Nu, nu vă grăbiți să deschideți atlasele și nu vă chinuiți degeaba memoria! Profesorii de geografie nu v-au vorbit niciodată despre acest imperiu, al cărui nume nu figurează nici pe cele mai exacte hărți din lume. Căci stăpînul și căpetenia sa este un om excesiv de modest, căruia mai presus de orice îi place discreția. De aceea ziariștii îi pricinuiesc întotdeauna o puternică aversiune, iar numai ideea că s-ar putea să se facă publicitate în jurul numelui său îl face să vadă roșu. Puținii săi prieteni îi cunosc și-i menajează această nevinovată slăbiciune omenească, necruțînd nimic pentru a-i asigura lucrul care-i place cel mai mult: anonimatul. „Lupul singuratic" — așa îl numesc, tandru și poetic, prietenii.

Și totuși, ca orice muritor, omul acesta are un nume: îl cheamă D. W. Ludwig și e armatorul nr. 1 al Statelor Unite, unul din oamenii cei mai bogați din lume.

Flota sa se ridică la 1.300.000 tone, iar în diferitele sale șantiere răspîndite în întreaga lume sînt în curs de a fi construite numeroase alte vase, astfel că peste 3—4 ani, Ludwig va conduce o flotă de peste 3 milioane de tone.

El posedă în Venezuela un ranch de 400.000 hectare, pe care pasc 10.000 vite, care vor fi folosite pentru hrana echipajelor sale.

Salinele sale din Mexic dau o producție anuală de 500.000 tone, cu mari perspective de a ajunge în curînd la 2 milioane. Vasele propriI transportă sarea extrasă din salinele sale peste mări și oceane, pînă în Japonia.

Rafinăria sa de petrol din Panama prelucrează zilnic 70.000 de barile, iar produsele derivate sînt furnizate clienților din întreaga lume.

Căpitanii vaselor sale nu dorm în paturi, deoarece un pat ar ocupa un loc în plus pe vas, iar marinarii sînt „fabricați în serie": încă de pe acum, fiii actualilor marinari au și fost angajați, pentru a urma părinților lor.

...De la cel de-al 22-lea etaj, „Lupul singuratic" își conduce cu o mînă de fier nevăzutul său imperiu, în cea mai democratică republică capitalistă din lume.

joi

De-a lungul timpului s-au scris și s-au spus multe lucruri de spirit despre zeița care, legată la ochi, ține în mînă talgerele dreptății. Dar ori cît de diferite și de controversate ar fi sensurile care s-au atribuit acestui simbol, cel puțin într-o privință toate părerile au coincis: anume, că legată sau nu la ochi, justiția nu trebuie să fie oarbă, iar slujitorii ei să fie oameni de-o moralitate desăvîrșită.

Pornind de la această premiză indiscutabilă, ajungem repede la concluzia că în justiția vest-germană lucrurile nu sînt deloc așa cum ar trebui să fie. De curînd, comitetul pentru problemele unității Germaniei a dat publicității date ce demască foști hitleriști notorii care, scăpînd de pedeapsă, ocupă în prezent posturi de răspundere în aparatul judecătoresc al Republicii Federale. Printre aceștia au fost citate numele a 18 foști judecători și procurori hitleriști care au condamnat la moarte un număr de 407 antifasciști. Ulterior, a fost dată publicității o nouă listă de 44 foști colaboratori ai aparatului judecătoresc hitlerist, care funcționează în prezent în cadrul justiției vest-germane.

Parafrazînd o veche vorbă de spirit, se poate spune că fiecare popor are judecătorii pe care-i merită. Dar poporul german, care a învățat pe propria-i piele aspra lecție a fascismului, merită să aibe acum cu totul altfel de judecători.

O mărturisește, între altele, valul puternic de revoltă și de indignare pe care dezvăluirile la care ne-am referit mai sus le-au stîrnit în rîndurile opiniei publice a republicii de la Bonn.

Victor Rusu

„VEAC NOU" organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Redacția și administrația: strada Ion Ghica 5—7, Telefon 3.03 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii, București.
ABONAMENTE: pe 3 luni, 3 lei; pe 6 luni, 6 lei; pe un an, 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. STAS — 3452 — 52.